

**PALVELUKONSEPTI TOIMINNALLISUUDEN PARANTAMISEKSI
TEURASTAMON PIHA-ALUEELLA**

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Muotoilun koulutusohjelma

2023

Hanna Juurinen

Muotoilun koulutusohjelma

Tekijä Hanna Juurinen

Työn nimi Palvelukonsepti toiminnallisuuden parantamiseksi Teurastamon piha-alueella

Ohjaaja Pirjo Seddiki ja Mirja Niemelä

Tiivistelmä

Vuosi 2023

Tässä opinnäytetyössä tutkittiin, miten Teurastamon piha-aluetta saadaan toimivammaksi niin pihan käyttäjien, kuin pihan toimijoiden kannalta. Tutkimusten perusteella tehtiin konseptiluonnokset kolmesta pihan osa-alueesta, jotka Teurastamon alueen yrittäjä oli määrittänyt. Pohjateoriaana tässä työssä käytettiin palvelumuotoilua ja työn taustalla kestävän kehityksen arvoa.

Konseptit koskivat lasten leikkipaikan sijoitusta ja välineistöä, pihakalusteiden sijoittelua sekä alueen sisäänkäynnin houkuttelevuuden lisäämistä. Työ aloitettiin hankkimalla tutkimustietoa havainnoimalla ja haastatteluilla, joiden avulla pyrittiin saamaan tietoa alueen toiminnoista, käyttäjistä sekä heidän toimistaan ja tarpeistaan. Vertailun avulla etsittiin tietoa ja inspiraatiota erilaisista kaupunkitiloista sekä leikkipuistoista. Tukena konseptoinnille käytettiin myös tunnelmamuotoilua, jonka avulla pyrittiin löytämään keinoja Teurastamon alueen tunnelman luontiin ja näin ollen lisäämään alueen sisäänkäynnin houkuttelevuutta.

Työn tuloksena syntyi visualisoitu palvelukonsepti, joka koostuu pihan kolmesta eri osa-alueesta tehdystä konseptista. Konsepteissa on ehdotettu ratkaisuja Teurastamon alueen yrittäjän esittämiin ongelmiin ja toiminallisuuden parantamiseksi.

Tämä opinnäytetyö rajautui konsepteihin, joten varsinainen toteutus jäi opinnäytetyön ulkopuolelle. Tutkimustuloksia ja tehtyjä konsepteja voidaan käyttää hyödyksi jatkossa Teurastamon piha-alueella pihan toiminallisuuden parantamiseen.

Avainsanat kaupunkitila, konsepti, palvelumuotoilu, palvelukonsepti, tunnelmamuotoilu

Sivut 46 sivua ja liitteitä 4 sivua

Degree Programme in Design

Author Hanna Juurinen

Subject Service concept to improve functionality in Teurastamo yard area

Supervisors Pirjo Seddiki ja Mirja Niemelä

Abstract

Year 2023

The aim of this thesis was to examine how to make the yard area of Teurastamo more functional for both the users of the yard and the operators of the yard. Based on the studies, draft concepts were drawn up for the three areas of the yard defined by the entrepreneur in the Teurastamo area. The theoretical basis of the thesis consisted of service design and the value of sustainable development was at the root of the work.

The concepts involved the placement and equipment of the children's playground, the layout of the yard furniture and the attractiveness of the entrance to the area. Research data was acquired through observation and interviews aimed at obtaining information on the activities, users and their activities and needs in the area. The comparison was used to find information and inspiration in various urban spaces and playgrounds. The ambient design was used to find ways to create the atmosphere in the Teurastamo area and thus to increase the attractiveness of the entrance to the area.

The result of the thesis was a visualized service concept, which consists of three different concepts made in the yard. The concepts have suggested solutions to the problems posed by the entrepreneur in the Teurastamo area and to improve its functionality.

This thesis was limited to concepts, so the actual implementation was excluded from the thesis. The results of the research and the concepts made can be used in the future to improve the functionality of the yard in the Teurastamo yard area.

Keywords urban space, concept, service design, service concept, ambient design

Pages 46 pages and appendices 4 pages

Sisälllys

1	Johdanto	1
1.1	Työn tavoite ja rajaus	2
1.2	Kysymyksenasettelu ja tiedonhankintamenetelmät	3
1.3	Viitekehys	5
1.4	Kestävä kehitys	6
2	Palvelumuotoilu ja konsepti	7
2.1	Palvelumuotoilu	7
2.2	Konsepti	9
3	Lähtökohdat konseptoinnille	9
3.1	Teurastamon alueen esittely	10
3.2	Teurastamon alueen yrittäjän odotukset	10
3.3	Teurastamon alueen nykytila	11
3.3.1	Tila-analyysi	11
4	Leikkipaikan sijoitus ja välineistö	17
4.1	Tiedonkeruumenetelmät leikkipaikan konseptia varten	17
4.1.1	Lapsiperheiden haastattelu	17
4.1.2	Vertailu	20
4.2	Tiedon analysointi ja tavoite leikkipaikan konseptille	21
4.3	Leikkipaikan konseptiluonnos	24
5	Pihakalusteiden kartoitus ja sijoittelu	26
5.1	Tiedonkeruumenetelmät pihakalusteiden konseptia varten	26
5.1.1	Teurastamon alueen työntekijän haastattelu	27
5.1.2	Teurastamon piha-alueen havainnointi	29
5.2	Tiedon analysointi ja tavoite pihakalusteiden konseptille	31
5.3	Pihakalusteiden konseptiluonnos	32
6	Teurastamon sisäänkäynnin houkuttelevuuden lisääminen	33
6.1	Tiedonkeruumenetelmät sisäänkäynnin konseptia varten	34
6.1.1	Tunnelmamuotoilu	34
6.2	Tiedon analysointi ja tavoite sisäänkäynnin konseptille	35
6.3	Sisäänkäynnin konseptiluonnos	38

7	Lopputulos	41
7.1	Palvelukonsepti Teurastamon piha-alueelle.....	42
7.2	Pohdinta	43
	Lähteet.....	45

Kuvat

	Kuva 1. Suunnitteluun kuuluva alue Teurastamon piha-alueella (Teurastamo, n.d.).....	3
	Kuva 2. Viitekehys.....	6
	Kuva 3. 1933 valmistunut teurastamolaitos (Teurastamo, n.d.).....	12
	Kuva 4. Teurastamon pääsisäänkäynti	14
	Kuva 5. Teurastamon pihan grilli	15
	Kuva 6. Olympia On Tour (100architects, n.d.).	22
	Kuva 7. Forth Worth Dream Park (Forth Worth, n.d.).....	23
	Kuva 8. Sona (Lappset, n.d.).	24
	Kuva 9. Leikkipaikan sijoitus Teurastamon piha-alueella.....	26
	Kuva 10. Teurastamon pihan kalusteita	30
	Kuva 11. Pihakalusteiden sijoittelu Teurastamon piha-alueelle	33
	Kuva 12. Creative City's Outdoor Gallery (Telliskivi, n.d.).	36
	Kuva 13. Águeda (Portugalist, 2023).	37
	Kuva 14. Tunnelmataulu katumaalauksista.....	39

Kuva 15. Tunnelmataulu pyöreän viheralueen muutoksille40

Kuva 16. Teurastamon piha-alueen palvelukonsepti43

Liitteet

Liite 1. Lapsiperheiden haastattelukysymykset

Liite 2. Teurastamon alueen työntekijän haastattelukysymykset

Liite 3. Aineistonhallintasuunnitelma

1 Johdanto

Opinnäytetyössä tehtiin palvelukonsepti Helsingissä sijaitsevan Teurastamon piha-alueen toiminnallisuuden parantamiseksi. Teurastamo on urbaani kaupunki- ja ruokakulttuurialue, jossa järjestetään erilaisia tapahtumia. Teurastamon piha-alue on kaikille avoin vapaa-ajanviettopaikka. Opinnäytetyön aihetta ehdotti Teurastamon alueen yrittäjä, jolle tein myös opintoihini kuuluvan työharjoittelun. Palvelukonseptiin kuului kolme osa-aluetta, jotka olivat lasten leikkipaikan sijoittelu ja välineistö, pihakalusteiden kartoitus ja sijoittelu sekä Teurastamon sisäänkäynnin houkuttelevuuden lisääminen.

Teurastamon yrittäjän mukaan (Alueen yrittäjä, henkilökohtainen tiedonanto, 13.3.2023) alueella halutaan huomioida lapsiperheet nykyistä paremmin. Tätä ratkottiin tekemällä konsepti leikkipaikan sijoittelusta ja välineistöstä. Teurastamon piha-alueen yhtenä ongelmana yrittäjä kertoi olevan pihakalusteiden siirtely alueen asiakkaiden toimesta. Tähän pyrittiin löytämään ratkaisua pihakalusteiden kartoituksen ja sijoittelun avulla. Kolmas osa-alue, johon pyydettiin ideoita, oli sisäänkäynnin houkuttelevuuden lisääminen. Sisäänkäynnistä haluttiin saada houkuttelevampi, jotta alueelle saataisiin lisää kävijöitä.

Oma mielenkiintoni aiheeseen syntyi, kun tein opintoihini kuuluvaa työharjoittelua Teurastamon alueen yrittäjälle. Olen kiinnostunut kaupunkimuotoilusta ja pääsin jo harjoitteluni aikana ideoimaan, miten pihaa voitaisiin saada toimivammaksi. Oli luontevaa tehdä opinnäytetyö minulle entuudestaan tuttuun ympäristöön liittyen. Olen myös vierailut alueella erilaisissa tapahtumissa useasti asiakkaan roolissa, joten minulta löytyy myös omakohtaista kokemusta alueen toimivuudesta asiakkaan näkökulmasta.

Opinnäytetyössä käytettiin konseptoinnin suunnitteluprosessia ja taustateorian palvelumuotoilua. Tutkimusmenetelmät, joita tässä opinnäytetyössä käytettiin, olivat haastattelu ja havainnointi, joiden avulla haettiin tietoa käyttäjäryhmän tarpeista ja toiveista. Vertailua käytettiin leikkipaikkojen ja -välineiden sekä muiden Teurastamon kaltaisten kaupunkitilojen tutkimiseen. Lisäksi haettiin tietoa tunnelmamuotoilusta alueen sisäänkäynnin houkuttelevuuden lisäämisen avuksi. Työn taustalla käytettiin Kestävän kehityksen mukaisia arvoja.

Työn tarkoituksena oli saada piha-aluetta toimivammaksi niin käyttäjien kuin Teurastamon yrittäjienkin kannalta. Kaikista kolmesta pihan osa-alueesta tehtiin konseptiluonnos käyttäen apuna tutkimuksista saatuja tuloksia. Konseptiluonnokset sisältävät tunnelmakarttoja, parannusehdotuksia sekä pihapiirroksia, joihin kalusteet ja leikkipaikka ovat sijoitettu sekä perustelut tehdyille valinnoille. Työn tuloksena syntyi visualisoitu palvelukonsepti, joka koostuu pihan kolmesta eri osa-alueesta tehdystä konseptista.

1.1 Työn tavoite ja rajaus

Työn tavoitteena oli tehdä Teurastamon piha-alueesta palvelukonsepti, jolla pihan toiminnallisuutta ja houkuttelevuutta saadaan parannettua. Teurastamon yrittäjä määrittäi toivomansa osa-alueet, joita konsepti koskee. Toiveena oli ottaa paremmin huomioon alueella vierailevat lapsiperheet, saada sisäänkäyntiä houkuttelevammaksi sekä sijoittaa pihan kalusteet niin, että ne palvelevat alueen kävijöitä mahdollisimman hyvin. Kolmesta eri osa-alueesta tehdystä konseptista muodostettiin lopuksi palvelukonsepti.

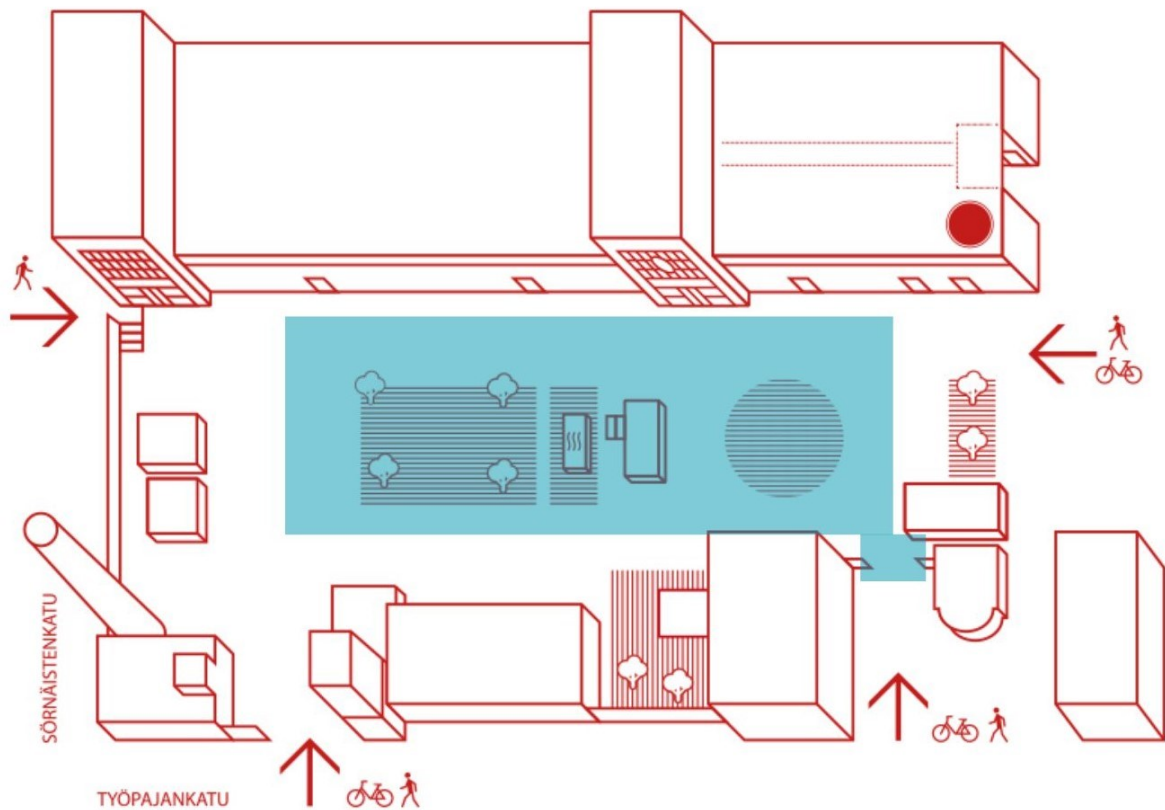
Konseptien kohteeksi valittiin lasten leikkipaikan sijoitus ja välineistö, pihakalusteiden kartoitus ja sijoittelu sekä alueen sisäänkäynnin houkuttelevuuden lisääminen.

Suunniteltavat kohteet rajautuivat Teurastamon pääsisäänkäyntiin, Teurastamon portti, sekä portista sisään tultaessa vasemmalle jäävän piha-alueen viheralueisiin ja niiden välittömään läheisyyteen. Alue on merkattu sinisellä Teurastamon alueen karttakuvaan (Kuva 1).

Konseptien tueksi tehtiin haastatteluita, joiden avulla saatiin lapsiperheiden toiveista ja tarpeista lisää tietoa. Tämän lisäksi haastateltiin Teurastamon alueen työntekijää, jonka avulla saatiin lisää tietoa alueen käyttäjistä ja heidän toimintatavoistaan sekä työntekijän näkökulma pihan toimivuudesta. Haastattelujen lisäksi havainnoitiin suunniteltavaa aluetta, tutustuttiin Teurastamon omiin materiaaleihin ja vertailtiin leikkipaikkoja sekä Teurastamon kaltaisia kaupunkialueita muualla maailmassa.

Opinnäytetyö rajautui konsepteihin, joissa esitetään pihan kohteiden parannusehdotukset niin kuvin kuin sanoin sekä pihan käyttäjän visualisoituun palvelukonseptiin. Tarkemmat suunnitelmat sekä toteutus jäävät opinnäytetyön ulkopuolelle.

Kuva 1. Suunnitteluun kuuluva alue Teurastamon piha-alueella (Teurastamo, n.d.)

1.2 Kysymyksenasettelu ja tiedonhankintamenetelmät

Tämän opinnäytetyön varsinaiseen tutkimuskysymykseen vastataan tässä työssä tehdyistä konsepteista koostuvan palvelukonseptin avulla, jonka tarkoituksena on vastata Teurastamon yrittäjän tarpeeseen tehdä Teurastamon piha-alueesta toimivampi. Alakysymyksiin vastataan tutkimusten ja konseptien avulla, jotka tehdään kolmesta eri Teurastamon pihan osa-alueesta.

Varsinainen tutkimuskysymys:

- Millainen on palvelukonsepti Teurastamon piha-alueelle?

Alakysymykset:

- Ketkä ovat Teurastamon pihan käyttäjiä?
- Millainen on hyvä leikkialue lapsille Teurastamon pihalla?
- Miten Teurastamon alueen sisääntulosta voidaan tehdä houkuttelevampi?
- Mitä pitää ottaa huomioon kalusteiden sijoittelussa Teurastamon pihalla?

Tässä opinnäytetyössä käytettiin laadullisia tiedonhankintamenetelmiä, joiden avulla haettiin tietoa konseptien tekemisen tueksi.

Leikkipaikan sijoittelun ja välineistön konseptoinnin tueksi haastateltiin lapsiperheiden vanhempia, jonka avulla haettiin tietoa siitä, minkälaisia toiveita ja odotuksia vanhemmillä on leikkipaikan suhteen. Haastattelun vastaukset koottiin yhteen aiheittain ja pyrittiin löytämään yhteneväisyydet vastaajien vastausten välillä. Haastattelun lisäksi vertailtiin leikkipaikkoja ja -välineitä.

Pihakalusteiden kartoituksen ja sijoittelun tueksi tehtiin haastattelu, jonka kohteena oli Teurastamon alueen työntekijä, jolla on monen vuoden työkokemus tapahtumavastaavana yhdessä Teurastamon alueen yrityksessä. Haastattelun avulla pyrittiin saamaan syvempää tietoa pihan käyttäjistä ja heidän toimistaan piha-alueella sekä työntekijän näkökulma pihan toimivuudesta. Haastattelun lisäksi havainnoitiin pihaa, jonka avulla kartoitettiin, millaisia kalusteita alueelta löytyy, mitä pihalla tapahtuu ja millainen on pihan nykyinen tila. Konseptoinnin tueksi tutustuttiin myös Teurastamon omiin aineistoihin, joista haettiin tietoa siitä, mihin kaikkeen pihaa käytetään ja miten piha muokkautuu erilaisten tapahtumien yhteydessä.

Alueen sisäänkäynnin houkuttelevuuden lisäämisen tueksi käytettiin vertailua, jonka avulla selvitettiin, millaisia ratkaisuja saman tyyppisissä kaupunkitiloissa on muualla tehty. Vertailussa keskityttiin etenkin kalusteisiin, kasvillisuuteen, taiteeseen ja tunnelmiin. Teurastamon alueen työntekijän haastattelu antoi myös tietoa sisäänkäynnin houkuttelevuuden lisäämisen konseptointiin. Lisäksi hain tietoa tunnelmamuotoilusta konseptin suunnittelun tueksi.

Teoriatietoa tässä opinnäytetyössä haettiin palvelumuotoilusta. Tiedonhankintamenetelmät, joita käytin työssäni ovat yleisesti palvelumuotoilussa käytettyjä menetelmiä. Työn taustalla käytettiin kestävän kehityksen mukaisia arvoja.

1.3 Viitekehys

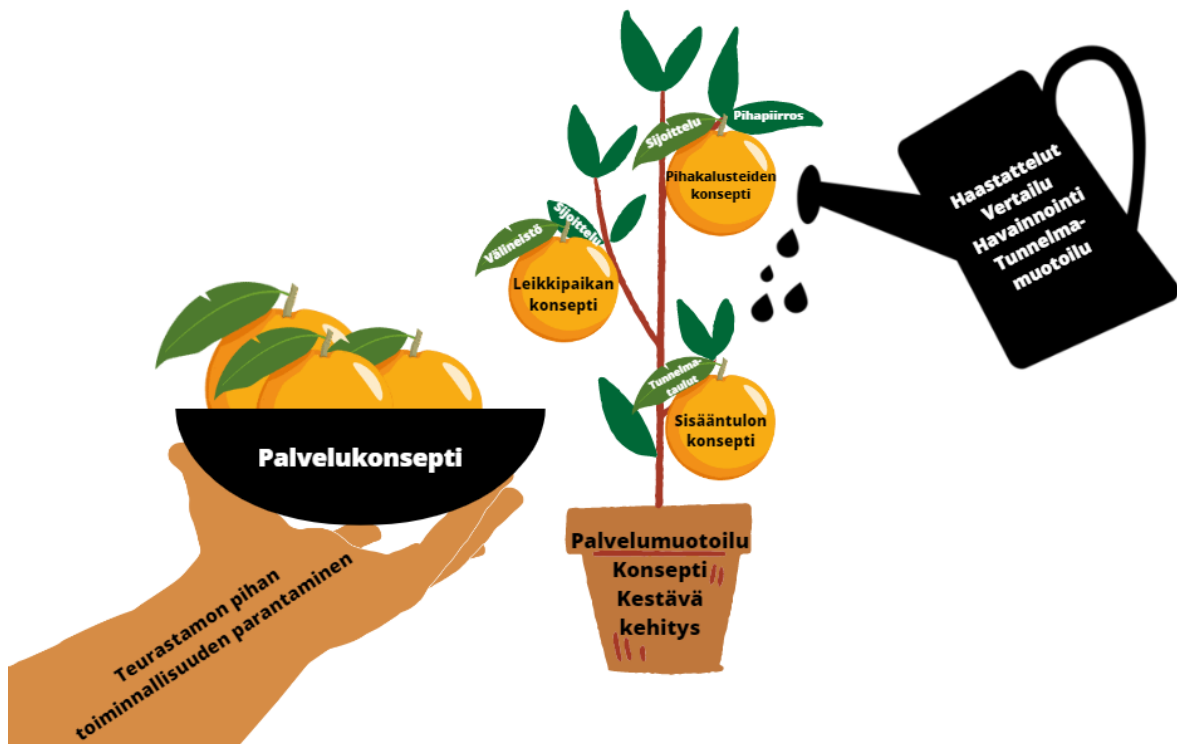
Viitekehyksessä (Kuva 2) kasvin juuret ovat opinnäytetyön pohjateoriat ja arvot. Työ pohjautuu palvelumuotoilun ja konseptin teorioiden pohjalle ja työn taustalla käytetään Kestävän kehityksen arvoja.

Kasvi saa vettä ja ravinteita kasvaakseen ja tätä kuvastaa tutkimusmenetelmien avulla saatu tieto, jonka avulla saadaan tehtyä konseptit. Tutkimusmenetelmät ja muotoilun keinot, jotka valittiin tukemaan konseptien tekoa, olivat haastattelu, havainnointi, vertailu ja tunnelmamuotoilu.

Kun konseptien luomista varten on saatu tukea teorioista ja tarpeeksi tietoa tutkimusmenetelmien avulla saadaan tehtyä konseptit, joita kuvan hedelmät kuvaavat. Hedelmien lehdissä on kuvattu konseptiluonnosten tuotokset.

Kun konseptit kerätään yhteen, saadaan niistä tehtyä palvelukonsepti, joka vastaa Teurastamon yrittäjän tarpeeseen ja opinnäytetyössä olevaan varsinaiseen tutkimuskysymykseen ”Millainen on palvelukonsepti Teurastamon piha-alueelle?”. Tätä kuvaa kuvassa oleva kulho, jossa on ”konseptihedelmät” ja yrittäjän käsi, joka pitelee niitä.

Kuva 2. Viitekehys

1.4 Kestävä kehitys

Vuonna 1972 Rooman klubi totesi raportissaan Kasvun rajat, että nopeasti kasvava väestö tulee käyttämään luonnonvarat loppuun, jos kehityksen annetaan jatkua samanlaisena. (Meadows ym., 1972 s. 186) Kestävää kehitystä käsiteltiin ensimmäisen kerran vuonna 1987 YK:n Bruntlandin komissiossa. Komission raportti määritteli, että kestävä kehitys on sosiaalista, taloudellista, ympäristöllistä ja kulttuurista kehitystä, joka turvaa tulevien sukupolvien oikeuden omaan kehitykseensä. (Suomen YK-liitto, n.d.)

Vuonna 2015 YK:n erityisistunnossa hyväksyttiin Kestävän kehityksen tavoitteet eli Agenda 2030, joka sisältää seitsemäntoista maailmanlaajuisia kestävän kehityksen tavoitetta, johon kaikki jäsenmaat pyrkivät vuoteen 2030 mennessä. Kaikki tavoitteet ovat tärkeitä ja vaikuttavat toinen toisiinsa mahdollistaen uudenlaisen kehityksen maailmassa eli taloudellinen vauraus, jossa ihmisten hyvinvointi ja yhteiskuntien vakaus turvataan ekologisesti kestävällä tavalla. (Suomen YK-liitto, n.d.)

YK:n yleiskokous hyväksyi vuonna 2016 Uuden kaupunkikehitys-ohjelman, joka omaa yhteisen näkemyksen paremmasta ja kestävämmästä tulevaisuudesta. Kaupungistuminen hyvin suunniteltuna ja hoidettuna voi olla hyvä kestävä kehityksen työkalu kaikissa maissa. Uuden kaupunkikehityksen tavoitteita ovat muun muassa osallistavat, turvalliset, helppopääsyiset, vihreät ja laadukkaat julkiset tilat, jotka lisäävät sosiaalista vuorovaikutusta ja ovat perheystävällisiä. (UN Habitat III, 2016)

Tässä opinnäytetyössä kestävä kehitys huomioidaan arvona työn taustalla. Ihmisten hyvinvoinnin lisääminen viihtyisien kaupunkitilojen avulla, kaikille avoin tila -periaate, erilaisten käyttäjäryhmien huomioiminen sekä vanhojen kalusteiden käyttö uusien ostamisen sijaan ovat tässä työssä kestävä kehityksen arvon mukaisia.

2 Palvelumuotoilu ja konsepti

Tämän opinnäytetyön taustateorianä käytetään palvelumuotoilua ja sen menetelmiä konseptien tukena, joiden avulla Teurastamon pihan toiminnallisuutta saadaan parannettua.

2.1 Palvelumuotoilu

Palvelumuotoilun avulla pyritään keksimään uusia palveluita ja kehittämään jo olemassa olevia palveluita muotoilusta tutuilla toimintatavoilla yhdistämällä niitä perinteisiin palvelun kehityksen menetelmiin. Palvelumuotoilun keskiössä ovat käyttäjät ja empatia kohderyhmää kohtaan. Palvelumuotoilu on syntynyt 1990-luvun alussa, jolloin palveluala oli kasvussa. Palvelualan kasvuun ja kehitykseen vaikuttivat erityisesti internet ja teknologia ja niiden tuomat mahdollisuudet. (Tuulaniemi, 2011, ss. 24, 26, 61, 71)

Palvelumuotoilu on muotoiluperusteista, jossa palveluita kehitetään muotoilun prosessiosaamisen ja visualisoinnin sekä prototypoinnin avulla. Palvelumuotoilussa visualisoidaan aineettomat palvelut näkyviksi. (Tuulaniemi, 2011, ss. 25, 63)

Palvelumuotoilun prosessi koostuu määrittelystä, tutkimuksesta, suunnittelusta, tuotannosta ja arvioinnista, mutta prosessia voi soveltaa tarpeen mukaan. Palvelumuotoilun

tavoitteena on ymmärtää ihmisiä ja heidän tarpeitaan, löytää uusia mahdollisuuksia, suunnitella toimivia palveluita ja toteuttaa ne. Palvelumuotoilu aloitetaan kartoittamalla palvelun haasteet. Laajat asiakokonaisuudet ratkotaan yleensä pienemmissä osissa, jotka lopulta yhdistetään, jolloin saadaan ratkaistua koko asiakokonaisuus. (Tuulaniemi, 2011, ss. 58, 111, 127, 129)

Palveluiden kehityksessä huomioidaan asiakkaat, asiakaspalvelijat sekä palveluun liittyvät esineet ja ympäristöt, mutta palveluiden kehityksen keskiössä ovat aina asiakkaat ja heidän tarpeensa. Yhdistämällä tilat, ympäristöt, ihmiset ja esineet saadaan muodostettua palvelukonsepti, jonka tarkoituksena on tyydyttää asiakkaan tarpeet. Palveluita kehittäessä on ymmärrettävä miten asiakkaat toimivat, mitkä ovat heidän motiivinsa ja arvonsa sekä millaisia tarpeita ja odotuksia heillä on. Kun nämä asiat ovat tiedossa saadaan asiakasymmärrys, jonka avulla voidaan kehittää uusia palvelukonsepteja. Ihmisten toimintojen tutkiminen ja havainnoiminen on hyödyllistä, sillä siten saadaan todellista tietoa siitä, miten he toimivat ja miksi he toimivat niin kuin toimivat. Havainnoinnin avulla voidaan saada selville myös tiedostamattomat tarpeet ja niiden avulla kehitettyä uusi palvelukonsepti vastaamaan näitä tarpeita. Palvelumuotoilussa käytetään yhteiskehittämistä, jonka avulla kaikki palveluun liittyvät asiat tulevat mahdollisimman hyvin ja laajasti huomioitua tutkimus- ja analysointivaiheessa. (Tuulaniemi, 2011, ss. 66, 71–73, 117)

Asiakaskokemus koostuu toiminnasta, tunteista ja merkityksistä. Asiakaskokemukseen vaikuttaa ennen palvelua tapahtumamainonta tai kontakti, asiakaspalvelun laatu ja käytön helppous sekä luotettavuus. Palvelupolun avulla kuvataan palvelukokonaisuus ja asiakkaan kokema palvelu polulla. Palvelupolku koostuu eri vaiheista eli palvelutuokioista, ja palvelutuokiot taas koostuvat lukemattomista kontaktipisteistä. Kontaktipisteitä ovat ihmiset, ympäristöt, esineet ja toimintatavat ja niiden kautta asiakas on yhteydessä palveluun kaikilla aisteillaan. Asiakkaan aisteihin voi myös vaikuttaa erilaisilla aistiärsykkeillä hyödyntämällä esimerkiksi ääniä, valoja, värejä, tuoksua, makuja ja materiaaleja. Näiden avulla pyritään luomaan tunnelmaa, jolla pyritään vaikuttamaan asiakkaaseen. Aistien hyödyntämistä muotoilussa kutsutaan ambient designiksi. (Tuulaniemi, 2011, ss. 74, 78–80)

Tässä työssä palvelumuotoilua käytetään apuna asiakaslähtöisen konseptin suunnittelussa Teurastamon pihan toiminallisuuden parantamiseksi. Tietoa käyttäjien tarpeista kerätään erilaisilla palvelumuotoilussakin käytetyillä menetelmillä kuten haastatteluilla, havainnoinnilla ja tausta-aineistoja tutkimalla, joiden avulla pyritään suunnittelemaan toimiva piha-alue. Empatia käyttäjäryhmää kohtaan on myös yksi keino, jolla tässä työssä yritetään saada mahdollisimman hyvä käsitys käyttäjien tarpeista. Se on myös yksi palvelumuotoilun keskeisempiä asioita. Teurastamon pihan toiminnallisuuden parantamisesta tehdään visualisoitu palvelukonsepti, jossa kuvataan asiakkaan kulkema reitti pihan konseptoitujen osa-alueiden läpi.

2.2 Konsepti

Konsepti on luonnos tai hahmotelma ideasta, jolla esitetään ratkaisua ongelmaan. Konseptissa esitetään ongelman ratkaisun pääkohdat, mutta yksityiskohtia ei konseptivaiheessa ole vielä ratkaistu. Pääkohtien ratkaisujen tulee täyttää käyttäjän tarpeet. Konseptin suunnittelun voi jakaa neljään vaiheeseen: tieto, idea, valinta ja testaus. Ensin kartoitetaan asiakkaan tarpeet ja asetetaan työn tavoitteet. Ideoinnissa ongelman voi jakaa osaongelmiin ja käyttää apuna erilaisia ideointitekniikoita. Valintavaiheessa karsitaan ja kehitetään konsepteja. Testaamalla varmistetaan, että valittu konsepti on toimivin ja parhaiten käyttäjän tarpeita vastaava. Konsepti voidaan esittää luonnoksena, erilaisina visualisointeina tai kolmiulotteisella mallilla. (Kettunen, 2000, ss. 56, 59–60)

Konseptointi tässä opinnäytetyössä alkaa Teurastamon yrittäjän esittämästä tarpeesta ja päättyy konseptiluonnoksiin, joiden pohjalta tehdään Teurastamon pihan käyttäjän palvelukonsepti.

3 Lähtökohdat konseptoinnille

Konseptointia varten kuultiin yrittäjän esittämät odotukset ja alueen ongelmakohdat. Konseptoinnin tueksi tutustuttiin Teurastamon historiaan ja suunniteltavaan alueeseen havainnoinnin avulla.

3.1 Teurastamon alueen esittely

Vuodesta 1933 asti toiminut Helsingin kaupungin virallinen teurastamolaitos jäi ilman selkeää tarkoitusta, kun teurastustoiminta loppui alueella 1992. Vuosituhannen vaihteessa syntyi idea muuttaa teurastamolaitos uudenaikaiseksi hyvän ruoan -keskukseksi, jossa pientuotanto olisi mahdollista ja jossa ruokakulttuuria kehitettäisiin jatkuvasti. (Teurastamo, n.d.)

Vuonna 2012 Teurastamo avattiin kaupunkilaisten käyttöön ja nykyään se toimii urbaanina kaupunki- ja ruokakulttuurin alueena. Alueella toimii useita pientuottajia sekä ravintoloita. Erityisesti kesäaikaan alueella järjestetään erilaisia kulttuuri- ja ruokatapahtumia. Teurastamon piha on avoinna vuoden ympäri ja se on vapaasti kaikkien käytettävissä. (Teurastamo, n.d.)

3.2 Teurastamon alueen yrittäjän odotukset

Idea opinnäytetyön aiheeseen tuli Teurastamon alueen yrittäjältä (Alueen yrittäjä, henkilökohtainen tiedonanto 13.3.2023), joka kertoi haluavansa kehittää piha-alueen toimivuutta. Kehityskohteiksi hän mainitsi leikkipaikan, pihakalusteet ja alueen sisäänkäynnin.

Teurastamon piha-alueella on tällä hetkellä leikkimökki ja hiekkalaatikko, mutta varsinaista leikkialuetta ei pihalla ole. Alueella halutaan huomioida lapsiperheet paremmin ja siitä syystä halutaan kehittää leikkipaikkaa suunnittelemalla sille parempi sijoitus ja välineistö. (Alueen yrittäjä, henkilökohtainen tiedonanto 13.3.2023)

Pihakalusteiden kanssa ongelmana on yrittäjän mukaan ollut se, että niitä siirrellään käyttäjien toimesta eri puolille pihaa, jolloin ne täytyy aamuisin siirrellä takaisin omille paikoilleen Teurastamon työntekijöiden toimesta. Sen lisäksi kaluston tulisi palvella mahdollisimman hyvin pihan käyttäjiä. (Alueen yrittäjä, henkilökohtainen tiedonanto 13.3.2023)

Alueen sisäänkäyntiin toivottiin parannusta, joka houkuttelisi kävijöitä alueelle. Teurastamon piha-alueelle pääsee useampaa reittiä, mutta parannusta toivottiin nimenomaan alueen pääsisäänkäynnille eli Teurastamon portille ja siitä näkyvälle piha-alueelle. (Alueen yrittäjä, henkilökohtainen tiedonanto 13.3.2023)

3.3 Teurastamon alueen nykytila

Konseptointi aloitettiin tutustumalla Teurastamon alueeseen ja havainnoimalla piha-aluetta, joka auttoi konseptoinnin suunnittelussa. Havainnoinnin lisäksi etsittiin tietoa Teurastamon materiaaleista, Helsingin kaupungin teettämästä Tukutorin yleissuunnitelmasta ja alueen työntekijän haastattelusta.

3.3.1 Tila-analyysi

Havainnoinnin tukena käytettiin Hämeen ammattikorkeakoulun opintomateriaaleista löytyvää tila-analyysipohjaa, jonka avulla pyritään rakentamaan suunniteltavasta kohteesta kokonaiskuva tarkastelemalla muun muassa kohteen historiaa, materiaaleja, tiloja, kulkureittejä ja kasvillisuutta. (HAMK Muotoilu, n.d.)

Historia

Helsingissä sijaitseva Teurastamo on aiemmin toiminut teurastamolaitoksena (kuva 3), joka perustettiin 1933. Teurastamon rakennukset on suunnitellut arkkitehti Bertel Liljequist. (Teurastamo, n.d.)

Kuva 3. 1933 valmistunut teurastamolaitos (Teurastamo, n.d.)

Aikaisempi käyttötarkoitus

Aiemmin alueella on toiminut teurastamolaitos ja sen loputtua 1992 alueella oli tukkutoimintaa ja lihanleikkaamo, jotka hiljalleen muuttivat pois kauemmaksi Helsingin keskustasta. (Teurastamo, n.d.)

Käyttäjryhmä

Teurastamon alueen käyttäjäryhmää ovat kaupunkilaiset, niin lapsiperheet, nuoret aikuiset kuin vanhemmatkin ihmiset. Kävijäryhmät saattavat vaihdella paljonkin riippuen tapahtumien luonteesta. Arkisin päiväsaikaan alueella käy paljon lounastajia lähellä olevista toimistorakennuksista. Kesällä alueella käy myös jonkin verran turisteja. (Alueen työntekijä, henkilökohtainen tiedonanto, 14.4.2023)

Kulkureitit

Pihan pääsisäänkäynti on Työpajankadun puolella oleva Teurastamon portti (kuva 4). Portilla on kaksi sisäänkäyntiaukkoa, joista toinen on tarkoitettu pelkästään pyöräilijöille ja kävelijöille ja toinen autoilijoille. Piha on päällystetty asfaltilla ja lisäksi alueella on muutama viheralue. Pihan kulkuväylät ovat leveitä, joissa mahtuu kulkemaan autolla.

Piha on pääsääntöisesti autoton alue, mutta pihalla on jonkin verran tavaraliikennettä.
(Alueen työntekijä, henkilökohtainen tiedonanto, 14.4.2023)

Kuva 4. Teurastamon pääsisäänkäynti

Nykyinen toiminta

Nykyisellään alue toimii ruoka- ja kulttuurialueena, jonne kaikki ovat tervetulleita viettämään aikaa. Pihalta löytyy muun muassa grilli (kuva 5), joka on kaikkien vapaassa käytössä. Alueella toimii muun muassa pientuottajia, useita ravintoloita ja baareja. (Teurastamo, n.d.)

Kuva 5. Teurastamon pihan grilli

Materiaalit

Sisäänkäynnin portti on metallinen ja portin sivustat punatiiltä. Portilla on valaistu Teurastamo -kyltti. Suurin osa pihakalusteista ovat puisia, samoin grillikatos, lava, hiekkalaatikko ja leikkimökki. Leikkimökissä on lisäksi lasinen veranta. Alueen rakennukset sekä grilli ovat punatiiltä. Piha on päällystetty asfaltilla.

Valaistusolosuhteet

Pihalla on muutamia lyhtypylväitä, jotka on sijoitettu viheralueiden läheisyyteen. Sisääntuloportilla on valaistu Teurastamo-kyltti. Grillin viheralueen ympärillä puiden vierellä on valoketjua. Osa rakennuksista ja niiden sisäänkäynneistä on valaistu.

Kasvillisuus

Alueella on muutama viheralue, joissa suurimmassa osassa kasvaa puita ja pensaita. Sisäänkäynnin lähellä sijaitsevilla pyöreällä viheralueella ei kasva nurmikon lisäksi muuta. Grillin luona olevalla viheralueella kasvaa viisi isohkoa puuta.

Osa alueen kasvillisuudesta ovat alkuperäisiä teurastamolaitoksen ajalta. (Helsingin kaupunki, 2018, s. 26)

Ongelmakohdat

Piha-alueella on jonkin verran tavaraliikennettä, vaikka piha on muuten rauhoitettu autoilulta. Ravintoloiden terassit vievät jonkin verran pihalta tilaa ja pihan tulee olla osittain muokattavissa erilaisia tapahtumia varten. Piha-alue on kaikille avoin ympäri vuoden, joten myös ilkeältä on mahdollista. Pihan käyttäjien luvaton kalusteiden siirtely, kalusteiden varastointi ja säänkestävyys tuovat myös omat haasteensa. Aurinkoisella säällä aurinko paistaa pihalle lähes koko päivän ja varjopaikkoja on melko vähän. (Alueen työntekijä, henkilökohtainen tiedonanto, 14.4.2023)

Hyvät puolet

Piha-alue on suhteellisen iso ja sieltä löytyy viihtyisiä viheralueita. Teurastamo sijaitsee keskeisellä paikalla, jonne on helppo saapua julkisilla kulkuvälineillä. Alueelta löytyy monenlaista tekemistä ja piha on avoin kaikille.

4 Leikkipaikan sijoitus ja välineistö

Yhtenä Teurastamon pihan konseptoinnin kohteena oli leikkipaikka ja sen sijoitus ja välineistö. Teurastamon pihalla ei tällä hetkellä ole varsinaista leikkipaikkaa ja konseptin avulla pyritään huomioida lapsiperheet nykyistä paremmin.

4.1 Tiedonkeruumenetelmät leikkipaikan konseptia varten

Leikkipaikkaa varten tietoa hankittiin haastatteluilla ja vertailemalla muita leikkipaikkoja sekä leikkivälineitä. Haastattelukysymyksien tekemisen tueksi ja haastattelun jälkeen käytettiin vertailua lisätiedon saamiseksi leikkipaikoista ja leikkivälineistä.

4.1.1 Lapsiperheiden haastattelu

Haastattelun avulla saadaan tietoa käyttäjistä ja käytöstä monesta eri näkökulmasta. Haastattelun etuna on, että sen avulla saadaan parempi kuva ihmisten toimista ja tekemisistä, kun he kertovat asian omalta kannaltaan ja avaavat myös tekojensa taustoja. Jotta haastattelu olisi toimiva tutkimusmenetelmä, tulee miettiä, onko aihe sellainen, josta saadaan luotettavaa tietoa haastattelun avulla. Esimerkiksi häpeälliseksi koetuista aiheista ei haastattelulla saada välttämättä totuuden mukaisia vastauksia. Haastattelumenetelmiä on useita erilaisia ja niistä voi valita itselleen sopivimman aiheeseen liittyen. (Hyysalo, 2009, ss. 125–141)

Tässä työssä haastattelun avulla kerättiin tietoa siitä, millainen on vanhempien mielestä toimiva ja viihtyisä leikkipaikka ja mitä leikkivälineitä se pitää sisällään. Haastattelun kohteena olivat vanhemmat, joilla on leikki-ikäisiä lapsia. Haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluina ja haastattelun kysymykset olivat avoimia kysymyksiä sekä monivalintakysymyksiä.

Avoimissa kysymyksissä esitetään kysymys, mutta vastaus vaihtoehtoja ei anneta, joten vastaaja voi itse päättää miten hän vastaa esitettyyn kysymykseen. Monivalintakysymyksissä

taas vastausvaihtoehdot on valmiiksi annettu ja vastaaja valitsee niistä hänelle parhaiten sopivamman. (Hirsjärvi ym., 2004, ss. 187–190)

Haastattelumenetelmänä käytettiin teemahaastattelua. Hyysalon mukaan (2009) teemahaastattelussa on mahdollista edetä haastattelussa vapaammin esittäen mahdollisesti esille tulevia lisäkysymyksiä. Teemahaastattelussa käytetään usein avoimia kysymyksiä, jotka antavat rungon haastattelulle, mutta eivät määritä tarkkaan haastattelun rakennetta ja kysymysjärjestystä. (Hyysalo, 2009, s. 97)

Menetelmäksi valittiin haastattelu, koska haluttiin saada tietoa suoraan leikkipaikan käyttäjäryhmältä, jolla on omakohtaisia kokemuksia leikkipaikoilla käymisestä. Haastattelun aikana pystyttiin myös esittämään mieleen tulevia lisäkysymyksiä. Haastattelussa haastateltiin kolmea leikki-ikäisten lasten vanhempaa ja haastattelut toteutettiin Hyvinkäällä 9.4.2023 ja Helsingissä 18.4.2023. Haastatteluiden vastaukset kirjattiin ylös ja haastatteluihin osallistuneiden vanhempien vastaukset ovat koottu alle aiheittain. Haastattelukysymykset ovat liitteenä.

Lasten lukumäärä ja ikä

Haastatelluilla henkilöillä oli keskimäärin 2 lasta ja iältään lapset olivat 1–15-vuotiaita.

Leikkipaikan leikkivälineet

Haastateltavilta kysyttiin mitä leikkivälineitä leikkipaikalla tulisi olla. Vastauksissa nousi esille samat kolme leikkivälinettä ylitse muiden, jotka olivat keinu, liukumäki ja kiipeilyteline. Keinua pidettiin tärkeänä ja lapsia viihdyttävänä leikkivälineenä. Vastauksista kävi ilmi, että keinuja olisi hyvä olla erilaisia eri ikäisille lapsille esimerkiksi vauvakeinu ja isompien lasten keinu.

Leikkipaikan muut aktiviteetit

Haastattelussa vanhemmilta kysyttiin mitä muita aktiviteetteja leikkipaikalla voisi olla ja esille nousi eläinhahmot esimerkiksi leikkipuiston teeman kautta. Lisäksi erilaiset muodot, radat, kiipeily- ja roikkumis- sekä tasapainovälineet tulivat esille useammassa vastauksessa.

Aikuisten viihtyvyys leikkipaikalla

Vastauksissa toistui istumapaikkojen tärkeys sekä mahdollisuus eväiden nauttimiseen tai ostamiseen. Lisäksi toivottiin wc-tiloja ja varjoisuutta paahteisen päivän varalle.

Leikkipaikan turvallisuus

Aidattu leikkipaikka tuli esille kaikissa vastauksissa turvallisuudesta kysyttäessä. Muita esille tulleita asioita olivat turvalliset ja huolletut leikkivälineet, pehmeä leikkialusta, leikkipaikan tarpeeksi pitkä etäisyys autoteistä sekä hyvä valaistus.

Leikkipaikan viihtyvyys ja toimivuus

Viihtyisän leikkipaikasta tekee vastaajien mukaan siisteys ja se, että välineet ovat huollettuja. Myös roska-astiat, jotka tyhjennetään säännöllisesti, vessat ja kasvillisuus nousivat esille vastauksissa. Myös sitä pidettiin tärkeänä, että leikkipaikka on kaikille avoin.

Sääolosuhteet ja leikkipaikka

Vastausten perusteella leikkipaikalla olisi hyvä olla varjoisia paikkoja auringon paahtaessa, tuulensuojaa ja kesällä olisi kiva, jos olisi jokin vesielementti. Myös materiaalivalinnoista mainittiin, että niiden tulisi olla toimivia jokaisena vuodenaikana ja ettei leikkipaikan alusta esimerkiksi muutu mutalammikoksi vesisateella.

Leikkipaikalla vietetty aika

Vastaajat viettävät leikkipaikalla kerrallaan keskimäärin tunnin ajan.

Urbaanin ympäristön leikkipaikka

Haastattelussa kysyttiin, mitä erityistä tulisi ottaa huomioon kaupunkiympäristössä olevan leikkipaikan suunnittelussa ja esiin tuli seuraavia seikkoja: turvallisuus, aitaus, kasvillisuus, joka tuo varjoa ja pehmentää kovia ääniä. Aikuisilla näköyhteys leikkipaikalle esim. terassilta. Hyvät kulkureitit myös rattaiden kanssa saapuville sekä pyörätelineet. Vesipiste kesäkuumalla.

Mieluisimmat leikkivälineet

Haastateltavia pyydettiin valita annetuista vaihtoehdoista mieluisimmat leikkivälineet, joilla heidän lapsensa leikkii. Mieluisimmat leikkivälineet vastaajien kesken olivat keinu, kiipeilyteline, katuliidut ja leikkimökki.

Leikkipaikan mieluisin sijainti tapahtuma-alueella

Vastaajat valitsivat kolmesta annetusta vaihtoehdosta mieluisimmaksi sijainniksi leikkipaikan vähän sivummalla, josta kuitenkin pystyy vielä seuraamaan tapahtuman ohjelmaa.

4.1.2 Vertailu

Vertailun avulla etsittiin tietoa ja inspiraatiota leikkipaikoista eri puolilta maailmaa sekä leikkivälineistä. Vertailussa keskityttiin melko uusiin leikkipuistoihin ja -välineisiin, jotta saataisiin tietoa siitä, mitkä asiat ovat tällä hetkellä niitä suunnitellessa tai hankintoja tehdessä tärkeitä.

Leikkipuistojen kohdalla pyrittiin löytämään hieman pienempiä leikkipuistoja vertailun kohteeksi, sillä tämän opinnäytetyön suunnitelmaan kuuluvalla Teurastamon piha-alueelle ei mahdu ainakaan tällä hetkellä isoa leikkipuistoa.

Leikkivälineiden vertailussa keskityttiin suomalaisiin leikkivälineitä myyviin yrityksiin ja haettiin myös tietoa, mitä leikkivälineiden sijoittelussa ja hankinnassa tulisi ottaa huomioon.

4.2 Tiedon analysointi ja tavoite leikkipaikan konseptille

Haastattelun ja vertailun pohjalta leikkipaikan suunnittelussa yksi tärkeimmistä tekijöistä on turvallisuus. Turvallisuus on otettava huomioon niin leikkipaikan sijoituksessa kuin leikkivälineissä. Leikkivälineiden ja turva-alustojen lisäksi leikkivälineet tulee olla oikein asennettu ja sijoitettu ja niitä pitää myös huoltaa säännöllisesti. Leikkivälineistä suosituimmat näyttäisi haastattelujen perusteella olevan keinu, liukumäki ja kiipeilyteline. Tällä hetkellä Teurastamon piha-alueella on leikkimökki ja hiekkalaatikko sekä pelivälineitä kuten koripallokori ja pöytätennis.

Myös leikkialueen teemallisuutta kannattaa miettiä. Haastateltavat mainitsivat esimerkkinä eläinhahmot. Vertaillessani lasten leikkipuistoja ja leikkivälineitä myyviä yrityksiä huomasin erilaisilla teemoilla olevan iso rooli leikkipuistojen suunnittelussa. Esimerkiksi Helsingin kaupunki suunnittelee tällä hetkellä Ruoholahteen teemaleikkipuistoa, jonka teemana ovat tietokoneet. (Helsingin kaupunki, 2021)

Erilaiset muodot, radat ja kiipeilymahdollisuudet mainittiin myös haastattelun vastauksissa kysyttäessä leikkipaikan muita mahdollisia aktiviteetteja. Vertailussa löytyi myös näistä esimerkkejä kuten Kiinassa sijaitseva 100Architectsin suunnittelema leikkipuisto installaatio (kuva 6), jossa on paljon erilaisia muotoja ja tunneli, jonka läpi voi ryömiä tai kiipeillä sen päällä. Myös teemallisuus tulee tässäkin leikkipuistossa vahvasti esille.

Kuva 6. Olympia On Tour (100architects, n.d.).

Leikkialueen sijoituksessa tulee ottaa huomioon mikä alue pihalla on keskeinen, mutta kuitenkin rauhallinen liikenteen kannalta. Haastattelun perusteella lapsiperheet toivovat, että leikkipaikka olisi lähellä paikkaa, missä tapahtuu eikä täysin sivussa, josta mahdollista käynnissä olevaa tapahtumaa ei voi seurata. Leikkipaikkaa sijoittaessa olisi hyvä myös tarkastella, missä kohtaa piha-aluetta olisi varjoa tuomassa suojaa auringon paahdetta vastaan.

Vanhemmille olisi myös hyvä olla istumapaikkoja ja pöytä, jossa voisi tarvittaessa syödä evästä. Wc-tilat ja vaipanvaihtopöytä löytyvät Teurastamon alueelta ja ne ovat käytössä ravintoloiden aukioloaikojen puitteissa.

Leikkipaikkojen vertailussa löytyi myös esteettömiä leikkipuistoja, joiden suunnittelussa on otettu huomioon toiminta- ja liikkumisesteiset henkilöt. Esimerkiksi Texasissa sijaitseva leikkipuisto (kuva 7), jossa muun muassa leikkipuiston alusta on suunniteltu sopivaksi pyörätuolilla liikkuvalla tai muuten liikkumisesteisille henkilöille, keinut, jotka voidaan säätää

sopivaksi pikkulapsille ja lihastautia sairastaville sekä ympärivuorokautista olevat interaktiiviset ja musiikilliset elementit, jotka tarjoavat aistirikkaan ympäristön.

Kuva 7. Forth Worth Dream Park (Forth Worth, n.d.).

Interaktiivisia leikkivälineitä löytyi vertailussa jonkin verran. Esimerkkinä Lappsetin interaktiivinen tanssi- ja pelikaari Sona (kuva 8), jossa on liiketunnistin ja ääniohjaus. Niillä voi pelata yksin tai yhdessä.

Kuva 8. Sona (Lappset, n.d.).

4.3 Leikkipaikan konseptiluonnos

Leikkipaikan konseptissa leikkipaikka on sijoitettu osittain grillin luona olevalle viheriölle ja osittain sen vieressä olevalle asfaltille. Leikkialue jää viheriön ja sen viereisen rakennuksen väliin. Tässä kohtaa piha-aluetta autoliikennettä ei juurikaan ole ja vierestä löytyy piknikpöydät eväiden syömiseen sekä grilli ruoan laittoon. Tämä alue pihasta on myös Teurastamon alueen työntekijän haastattelun mukaan suosituin ja halusin sijoittaa leikkipaikan pihan keskeiselle alueelle. Pihan lava löytyy läheltä, jotta mahdollista ohjelmaa pystyy myös seuraamaan leikkipaikalta, olematta kuitenkaan aivan lavan vieressä, jolloin äänen taso voisi olla liian korkea leikkipaikalla olevia lapsia ajatellen. Lisäksi sijoituksessa otettiin huomioon auringon paistaminen pihalle lähes koko päivän, joten leikkialue on sijoitettu puiden läheisyyteen, jotka tuovat leikkialueelle hieman varjoa.

Lapsiperheiden vanhempien haastattelussa turvallisuus nousi monessa kohtaa esille, joten leikkialueen aitausta tai rajausta muilla keinoin olisi syytä miettiä. Kuvassa leikki- ja

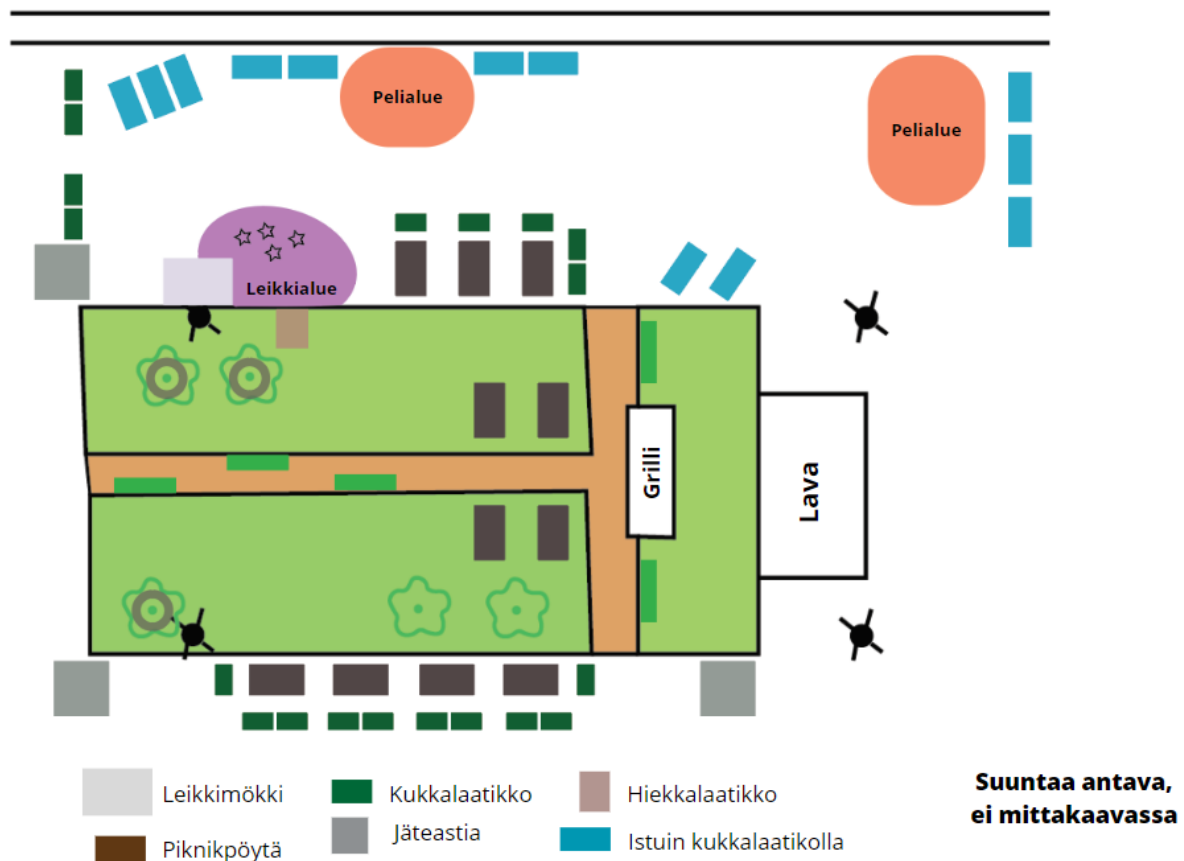
pelialuetta on rajattu kukkalaatikoin kuvan (kuva 9) vasenta reunaa katsottaessa ja kukkalaatikoita voisi käyttää vielä enemmän rajaamaan aluetta, jos aita ei pystytä laittamaan. Leikkialuetta lähinnä oleva piknikpöytä on jätetty rajaamatta kukkalaatikolla leikkipaikan puolelta, jotta näköyhteys leikkipaikalle säilyisi mahdollisimman hyvin. Leikkialueen voisi myös rajata värikkäällä asfalttimaalilla tai turva-alustalla, jolloin siihen syntyisi selkeämmät rajat, vaikka aita ei olisikaan.

Leikkialueen lähelle on sijoitettu kaksi pelialuetta, koripallolle ja pöytätennikselle ja mahdollisille muille pihapeleille. Leikkialue on pääsääntöisesti ajateltu soveltuvan pienemmille lapsille ja vanhemmat lapset voivat peliä pelialueilla erilaisia pelejä.

Tällä hetkellä Teurastamon piha-alueelta löytyy leikkimökki ja hiekkalaatikko, jotka ovat sijoitettu kuvassa leikkialueelle ja sen viereiselle nurmikolle. Alueella oleva hiekkalaatikko on tällä hetkellä ilman kantta, ja se tulisi peittää kannella, jotta hiekka pysyisi puhtaana roskista ja eläinten jätöksistä. Sen lisäksi leikkialueelle olisi hyvä hankkia ainakin keinu ja kiipeilyteline ja/tai liukumäki. Jos näihin hankintoihin päädytään pitää ottaa huomioon, että välineiden alusta on turvallinen ja että niiden ympärille jää vaadittava tila turvalliseen leikkimiseen kyseisillä välineillä. Leikkivälineet pitäisi myös huoltaa säännöllisesti, jotta ne ovat turvallisia. Hankinnoissa kannattaa myös huomioida teemallisuus eli olisiko uusilla hankinnoilla jokin yhteinen teema ja pystyisikö leikkimökkiä esimerkiksi ehostamaan samaan teemaan sopivaksi. Leikkimökkiin olisi myös hyvä saada erilaisia yhteiskäyttöön olevia leikkikaluja kuten hiekkaleluja, hyppynaru ja asfalttiliidut.

Leikkialueen suunnittelussa tulisi myös huomioida erilaiset toiminta- ja liikkumisesteiset henkilöt siltä osin, kun se on nykyisellä Teurastamon piha-alueella mahdollista. Etenkin leikkivälineiden ja turva-alustan sekä erilaisten aisteja stimuloivien elementtien valinnoissa kannattaa huomioida tämä. Interaktiivinen leikkiväline, joka sopisi erilaisille käyttäjille, olisi myös hyvä hankinta, ja mahdollinen vetonaula leikkialueella, mutta ne ovat melko hintavia.

Kuva 9. Leikkipaikan sijoitus Teurastamon piha-alueella

5 Pihakalusteiden kartoitus ja sijoittelu

Pihakalusteiden konseptoinnilla on tarkoitus kartoittaa, millaisia kalusteita alueelta löytyy ja miten saada kalusteet sijoiteltua järkevämmiin. Pihakalusteet pyritään asettelemaan niin, ettei niitä liikuteltaisiin paikasta toiseen, vaan että ne olisi sijoiteltu ja ryhmitelty niin, että ne toimisivat ja palvelisivat alueen käyttäjiä mahdollisimman hyvin.

5.1 Tiedonkeruumenetelmät pihakalusteiden konseptia varten

Pihakalusteiden konseptia varten haastateltiin Teurastamon alueen työntekijää, jonka avulla pyrittiin selvittämään, millaisia käyttäjiä pihalla on, mitä pihalla tehdään ja millä pihan alueella on eniten käyttöä.

Lisäksi Teurastamon piha-aluetta havainnoitiin, jonka avulla kartoitettiin mitä toimintoja pihalla on ja millaisia kalusteita pihalta löytyy. Lisäksi havainnoitiin Teurastamon kuvamateriaaleja.

5.1.1 Teurastamon alueen työntekijän haastattelu

Teurastamon pihakalusteiden kartoituksen ja sijoittelun konseptia varten haastateltiin Teurastamon alueella työskentelevää tapahtumavastaavaa, jotta saataisiin tietoa siitä, minkälaisia käyttäjiä pihalla on ja miten käyttäjät pihalla toimivat. Haastattelussa kysyttiin myös, miten piha toimii alueen työntekijän näkökulmasta tällä hetkellä. Haastattelu nauhoitettiin ja vastaukset kirjattiin ylös. Alla kooste haastattelusta. Haastattelukysymykset ovat liitteenä.

Teurastamon pihan käyttäjät ja mitä pihalla tehdään

Päivisin Teurastamon alueella käy ihmisiä vauvasta vaariin ja illalla enimmäkseen nuoret aikuiset. Teurastamon tavoitteena on olla kaikkien kaupunkilaisten yhteinen piha. Kävijät ottavat usein mukaan omia juomia ja ruokia, grillaavat ja pitävät piknikkiä. Päivisin alueella käy jonkin verran lapsiperheitä, jotka pelailevat pihalla olevia pihapelejä kuten koripalloa ja pöytätennistä. Lähialueen toimistotyöntekijät käyvät alueella lounaalla ja lasillisella töiden jälkeen. Kesällä Teurastamon alueella käy paljon ulkopaikkakuntalaisia sekä laivalla saapuvia turisteja. Etenkin turistit ovat kiinnostuneita alueen historiasta, joten olisi kiva, jos alueen historia olisi jotenkin enemmän esillä. (Alueen työntekijä, henkilökohtainen tiedonanto, 14.4.2023)

Teurastamon pihan eniten käytetty alue

Teurastamon alueen kävijät viettävät enimmäkseen aikaa grillialueella, grillin takana viheriöllä ja asfaltilla viheriön vieressä. Siellä on myös eniten pihakalusteita, jonka takia se on suosituin alue viettää aikaa. Pihan sisäänkäynnin lähellä olevalle pyöreälle nurmikkoalueelle voisi kehittää jotain, että siinäkin voisi oleskella. Lisäksi pyöreä nurmikkoalue on ensimmäinen asia, jonka Teurastamon pihalle tuleva näkee, joten siihen olisi hyvä saada

jotain, joka houkuttelisi ihmisiä alueelle. (Alueen työntekijä, henkilökohtainen tiedonanto, 14.4.2023)

Teurastamon pihan liikenne

Teurastamon pihalla on jonkin verran rekkaliikennettä, jotka käyvät alueella olevissa varastorakennuksissa. Muuten autoilu on vähentynyt alueella paljon. (Alueen työntekijä, henkilökohtainen tiedonanto, 14.4.2023)

Teurastamon pihan ongelmakohdat ja parannukset

Kävijöiltä on tullut palautetta, että kierrätystä tulisi parantaa. Tällä hetkellä piha-alueella on vain sekajäteastiat. Roska-astioita on paljon, mutta ihmisillä on vaikea hahmottaa, missä ne sijaitsevat, joten roskia jää alueelle illan viettojen jälkeen.

Alue kaipaa enemmän vihreää. Kukkia, kasveja ja puita pitää olla ja lähialueen asukkaat ovat tykänneet myös kasvulaatikoista, mitä on saanut itse hoitaa.

Piha kaipaisi enemmän varjoa, koska kesällä paahteisena päivänä aurinko paistaa lähes koko päivän piha-alueelle.

Alueen pääsisäänkäynnin Teurastamo-kytlin terästolppiin pitäisi saada jotain koristetta lisää. Lisäksi jotain pientä lisävalaistusta voisi vielä olla pihassa tuomassa tunnelmaa. (Alueen työntekijä, henkilökohtainen tiedonanto, 14.4.2023)

Asiat, jotka Teurastamon piha-alueella toimivat

Ihmiset ovat oppineet, että piha on aina avoin kaikille ja kaikki ovat tervetulleita sinne. Pihalle on saatu rakennettua lava ja sen sijoitus on hyvä. Autottomuus pihalla on hyvä, valaistuksesta erityisesti karnevaalivalot ovat kivat. Teurastamo-kyltti melko uusi ja sisääntulo on näkyvämpi, kun kytlin valot ovat päällä. Pihalta löytyy kalusteita ja pelejä ja tekemistä kaikille. (Alueen työntekijä, henkilökohtainen tiedonanto, 14.4.2023)

Tapahtumien vaikutus pihan järjestelyihin

Tapahtumia varten Teurastamolla on kokoontaitettavia penkkejä, jotka levitetään pihan lavan eteen aina, kun lavalla on ohjelmaa. (Alueen työntekijä, henkilökohtainen tiedonanto, 14.4.2023)

Teurastamon alueen houkuttelevuuden lisääminen

Äänet, valot ja ihmiset. Sisääntuloportilla voisi soida musiikki. Musiikin pitäisi olla sellaista, joka vetoaa mahdollisimman moneen ja soida tarpeeksi kovalla, jotta se herättäisi ohikulkijan huomion. Lisää tunnelmavalaistusta ja käsityöläisyyttä enemmän alueelle.

Lisäksi pitäisi olla kylttejä opastamassa ihmisiä mitä missäkin voi tehdä. Hienot ja mukavat kalusteet, jotka sopisivat esimerkiksi työskentelyyn ja jossa voisi vaikka ladata puhelinta.

Ylipäättään viihtyisän näköinen piha, joka ei ole ränsistynyt eikä liian hieno vaan sen näköinen, jossa on rento ja hyvä meininki. Myös jatkuva ohjelma olisi hyvä, että alueella tapahtuisi aina jotain. (Alueen työntekijä, henkilökohtainen tiedonanto, 14.4.2023)

5.1.2 Teurastamon piha-alueen havainnointi

Pihakalusteiden kartoituksen ja sijoittelun apuna käytettiin myös havainnointia. Havainnoinnin menetelmäksi valittiin yksinkertainen havainnointi, jossa tarkkaillaan ympäristöä kokonaisuudessaan.

Havainnoinnin avulla kerätään tietoa, jota ei esimerkiksi haastattelun avulla saada. Ihmiset voivat esimerkiksi kertoa tekevänsä asioita tietyllä tavalla, vaikka todellisuudessa he toimivat toisin. Havainnoinnissa voidaan seurata ihmisten toimia, jotain tiettyä tilaa tai esinettä. Havainnoija voi ottaa erilaisia rooleja havainnointia tehdessään, kuten sivusta seuraaja tai osallistua mukaan havainnoinnin kohteen toimintoihin. Havaintoja voi merkitä muistiin kirjoittamalla, piirtämällä, kuvaamalla tai videoimalla. Havainnoinnissa on tyypillisesti neljä vaihetta, jotka ovat: Havainnoinnin suunnittelu, havainnoimaan pääsy, havaintojen

tekeminen sekä havaintojen tallentaminen, jäsentely ja analysointi. (Hyysalo, 2009 ss. 106–114)

Havainnoimalla selvitettiin, mitä kalusteita Teurastamon piha-alueelta löytyy (kuva 10) ja mitä toimintoja pihalla on. Havainnointia tehtiin Teurastamon piha-alueella useampana päivänä, jonka lisäksi käytettiin apuna Teurastamon omia kuvamateriaaleja, joista pystyttiin havainnoimaan piha-alueen käyttöä kesä- ja tapahtuma-aikaan. Havainnot merkittiin ylös muistiinpanoilla ja ottamalla alueelta kuvia.

Kuva 10. Teurastamon pihan kalusteita

Havainnointi auttoi hahmottamaan, mitä piha-alueella voi tehdä ja mihin kalusteita on mahdollista sijoittaa. Koska havainnointi tehtiin keväällä, oli piha-alue vielä melko tyhjä, joten oli tärkeää tutustua myös Teurastamon kuvamateriaaleihin, joista pystyttiin hahmottamaan, miten pihaa käytetään kesäaikaan, jolloin piha-alueella on enemmän ihmisiä.

5.2 Tiedon analysointi ja tavoite pihakalusteiden konseptille

Haastattelun ja havainnoinnin perusteella eniten aikaa Teurastamon piha-alueella vietetään grillin luona olevalla viheriöllä. Se on myös pihan isoin viheriö, jonka ympärillä olevalla asfaltilla on myös hyvin tilaa kalusteille ja peleille. Grillin alueella tehdään ruokaa, syödään eväitä ja vietetään muuten vain aikaa, joten kalusteet keskitetään sille alueelle. Viheriölle jätetään myös tyhjää tilaa, jotta ihmisillä on mahdollisuus istua nurmikolla ja riippua riippumatoissa.

Ulkokalusteita, joita Teurastamolta löytyy ovat piknikpöydät, penkkejä, riippumattoja, kukkalaatikoita sekä kukkapenkki-istuinta. Kalusteet ovat suurimmaksi osaksi puisia ja osa kaipaa hieman kunnostusta.

Pihan lavan edusta tulee jättää tyhjäksi, sillä niin kuin haastattelussa tuli esille, siihen tuodaan penkkejä aina kun lavalla on jotain ohjelmaa.

Yhdeksi ongelmaksi piha-alueella mainittiin, että ihmiset siirtelevät kalusteita ympäri pihaa. Kalusteet pyritään ryhmittelemään ja rajaamaan siten, että niitä on hankalampi liikuttaa. On hyvä myös pitää mielessä, että kalusteita on riittävä määrä sellaisilla alueilla, missä niille on eniten tarvetta. Kun kalusteet on ryhmitelty ja sijoitettu käytön tarpeiden mukaan, liikuttelun tarve vähenee. Yhtenä vaihtoehtona voi myös harkita kiinteiden kalusteiden hankintaa, jotka ovat kiinnitetty esimerkiksi maahan.

Toinen pihan ongelmista kuumana kesäpäivänä on varjopaikkojen puute. Kalusteita pyritään sijoittamaan myös pihalta löytyville varjopaikoille, mutta osalle alueella oleville piknikpöydille voisi harkita aurinkovarjosten hankkimista. Jos aurinkovarjossa on painava jalka

ja aurinkovarjon tanko kulkee pöydässä olevan reiän läpi, on pöytää myös hankalampi liikutella paikasta toiseen.

Kalusteiden sijoittelussa otetaan huomioon myös se, että niiden ympärille jää tarpeeksi tilaa liikkua ja ettei tarvittavia kulkuväyliä tukita.

5.3 Pihakalusteiden konseptiluonnos

Pihakalusteet on keskitetty grillin luona olevalle viheriölle ja sen ympärille (kuva 11).

Teurastamon alueen työntekijän haastattelun mukaan kyseisellä alueella vietetään eniten aikaa, joten on järkevää sijoittaa kalusteet sinne, missä niillä on eniten tarvetta.

Pihan lavan edusta jätetään tyhjäksi, sillä sen edustalle tuodaan penkkejä aina, kun lavalla on ohjelmaa. Näin vältetään ylimääräiseltä kalusteiden siirtelyltä.

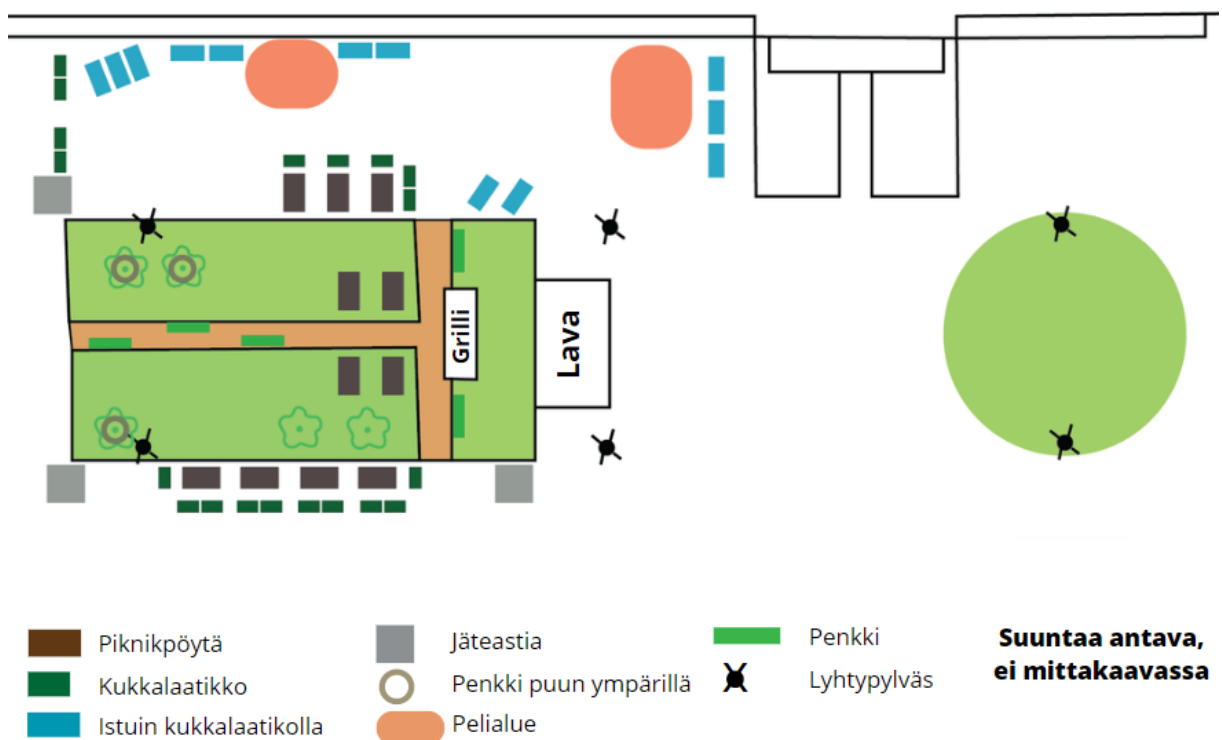
Teurastamon alueelta löytyy valmiiksi piknikpöytiä, jotka sijoitetaan grillin läheisyyteen, jossa niillä on luultavasti eniten käyttöä. Piknikpöydät on rajattu kukkalaatikoin, jolloin piknikpöytien siirtely on vaikeampaa ja lisäksi rajaamalla saadaan aikaan jäsenelty ilme, joka toivon mukaan estää kalusteiden siirtelyä. Kukkalaatikoihin olisi hyvä saada istutettua isompia kasveja, joilla saadaan lisää vehreyttä alueelle ja luotua rauhallisempi ympäristö ruoan ja vapaa-ajan nauttimiseen pöytien äärellä. Suurin osa piknikpöydistä on sijoitettu viheriön viereen asfaltille, joka on tasaisempi alusta, kuin nurmikkoalue. Muutama piknikpöytä on myös sijoitettu nurmikolle lähemmäs grilliä ja puiden läheisyyteen, jotka tuovat hieman varjoa auringon paahattaessa. Osaan piknikpöytiä kannattaa hankkia aurinkovarjoja, jotka antavat suojaa auringolta ja pieneltä sateelta sekä estävät pöytien liikuttelun.

Teurastamolta löytyy myös penkkejä, jotka on sijoitettu grillin molemmille puolille, jotta niissä voi istuskella grillauksen aikana sekä säilyttää mukana olevia tavaroita. Penkkejä on myös sijoitettu viheriön keskellä olevan hiekkatien reunoille tuomaan puistomaista vaikutelmaa sekä lisäämään istuintilaa alueelle.

Osan viheriöllä olevien puiden ympärille voisi rakentaa kiinteät penkit puun rungon ympärille. Ongelmana Teurastamon piha-alueella kerrottiin olevan kalusteiden siirtely, joten kiinteät kalusteet toimisivat ratkaisuna siihen. Lisäksi puiden lehdistöt ja rungot suojaisivat istujaa pieneltä sateelta sekä auringon paahteelta.

Teurastamolla on myös istuimia, joissa on istuin ja kukkalaatikko samassa. Niitä on sijoitettu asfaltille viheriön ja rakennuksen väliin. Istuimia on sijoitettu pelialueiden viereen, jotta isommatkin peliporukat voivat oleskella ja istuskella pelialueiden läheisyydessä eikä kalusteita tarvitse siirtää sinne muualta pihaa.

Kuva 11. Pihakalusteiden sijoittelu Teurastamon piha-alueelle

6 Teurastamon sisäänkäynnin houkuttelevuuden lisääminen

Sisäänkäynnin houkuttelevuuden lisäämisen tarkoituksena on saada sisäänkäyntiä parannettua niin, että saataisiin ihmiset tulemaan Teurastamon alueelle. Tällä hetkellä sisäänkäynti on melko mitään sanomaton, joten tarkoituksena on tehdä konsepti, jonka

avulla saataisiin sisäänkäynnille ja sen läheisyyteen jotain, jolla kiinnittää ohikulkijoiden huomio ja joka kutsuisi ihmisiä tulemaan alueelle.

6.1 Tiedonkeruumenetelmät sisäänkäynnin konseptia varten

Sisäänkäynnin houkuttelevuuden konseptia varten vertailtiin muita kaupunkitiloja eri puolilla maailmaa ja millaisia ratkaisuja niissä on tehty. Vertailussa keskityttiin etenkin kalusteisiin, kasvillisuuteen, taiteeseen ja tunnelmiin. Vertailun tueksi haettiin myös tietoa kasvillisuuden vaikutuksista kaupunkiympäristössä ja kasvien positiivisista vaikutuksista.

Vertailun lisäksi haastateltiin Teurastamon alueen työntekijää, jonka avulla pyrittiin selvittämään alueella työskentelevän näkemyksiä siitä, mikä saa ihmiset tulemaan Teurastamon alueelle ja miten nykyistä tilannetta voitaisiin parantaa. Haastattelun avulla haettiin vastauksia alueen viihtyvyyden ja houkuttelevuuden lisäämiseen alueen työntekijän näkökulmasta. Haastattelu on avattu luvussa 5.1.1.

Konseptin tueksi haettiin tietoa tunnelmamuotoilusta, jonka avulla syvennettiin tietoa siitä, mikä vaikuttaa tunnelman syntyyn ja miten sitä voitaisiin lisätä Teurastamon alueella.

6.1.1 Tunnelmamuotoilu

Teurastamon sisäänkäynnin houkuttelevuuden konseptia varten haettiin tietoa lisäksi tunnelmamuotoilusta, jonka avulla pyrittiin syventämään tietoa siitä, mistä tunnelmat syntyvät ja minkä avulla niitä voidaan lisätä.

Tunnelmamuotoilu on ihmislähtöinen lähestymistapa, jossa yhdistyvät tunnelman elementit: puitteet, toimintatavat ja ihmiset. Tunnelmaan vaikuttavat esimerkiksi kokemuksemme ja ympäristö sekä muut ihmiset. (Rantanen, 2016, ss. 157, 187)

Tunnelmien ja kokemusten muotoilussa voi käyttää pohjana palvelumuotoilusta tuttua polkuajattelua, jonka avulla pyritään kuvaamaan tavoiteltava tuotos ja kokemus sekä siihen johtava tekemisen sarja. Palvelumuotoilua käytettäessä kokemusten luomiseen, tulisi

asiakkaan emotio olla liiketoimintaa tärkeämpi tavoite. On myös varattava tarpeeksi aikaa saadakseen selville, miten asiakkaalle saadaan tuotettua paras mahdollinen kokemus. (Rantanen, 2016, ss. 51, 55)

Kommunikointi ja vuorovaikutus ihmisten välillä välittää tunteita ja luo elämyksiä kaikista parhaiten. Hyvää vuorovaikutusta tarvitaan innovointiin ja yhdessä tekemiseen sekä luomaan hyvää tunnelmaa ja lisäämään hyvinvointia, tuottavuutta ja luovuutta. (Rantanen, 2016, s. 58)

Tunnelman syntyyn vaikuttaa aistikokemukset, ajatukset ja tunteet ja sitä voi myös luoda ohjaamalla kohtaamisia. Aistimme ympäristöämme kaikilla viidellä aistilla ja tunnelmaa muotoillessa voidaan ottaa huomioon näkö-, kuulo-, tunto-, haju- ja makuaisti. Tilojen muokkauksen apuna voi käyttää erilaisia aisteille ystävällisiä yksityiskohtia kuten epäsuoraa valaistusta, akustiikkaa ja niiden säädettävyyttä. Muodot, niiden värit ja sommittelut luovat myös tiloihin tunnelmia. (Rantanen, 2016, ss. 37, 45, 123–124)

Tunnelmaan vaikuttavat myös ennakko-odotukset ja omat vanhat kokemukset. Ihmiset voivat kokea hyvin eri tavalla esimerkiksi värit, musiikin tai muodot perustuen omiin kokemuksiin. Tunnelmamuotoilussa onnistuakseen olisi tärkeää saada enemmän tietoa asiakkaiden kokemuksista asiakasymmärryksen sijaan. (Rantanen, 2016, ss. 76, 86)

Tunteiden tehtävänä on saada ihmiset liittymään yhteen ja lisäämään sosiaalista toimintaa ja hyvinvointia. Vahva yhteenkuuluvuuden tunne edistää hyvinvointia ja lisää asiakasuskollisuutta ja sen vahvistaminen on yksi tärkeimmistä liiketoiminnan kilpailukeinoista. (Rantanen, 2016, ss. 92, 110)

6.2 Tiedon analysointi ja tavoite sisäänkäynnin konseptille

Sisäänkäynnin konseptia varten vertailtiin erilaisia kaupunkitiloja muualla maailmassa. Vertailusta saadun tiedon perusteella monessa kaupunkitilassa on käytetty paljon värejä ja niistä löytyy taidetta niin katumaalausten kuin taidenäyttelyiden muodossa.

Tallinnassa sijaitseva Telliskivi on vanha tehdasalue, josta löytyy taidetta ja kulttuuria. Alueella on myös pysyvä ulkotaidenäyttely (kuva 12), jonka tavoitteena on tuoda taidetta lähemmäs ihmisiä ja osaksi päivittäistä ympäristöä. (Telliskivi, n.d.).

Kuva 12. Creative City's Outdoor Gallery (Telliskivi, n.d.).

Teurastamon alueella on käytetty melko vähän värejä, ja alueella ei ole paljon taidetta, joten niitä voisi tuoda alueelle enemmän. Etenkin sisäänkäynti on melko huomaamaton, joten sitä voisi tuoda paremmin esille värien, taiteen ja kasvien avulla.

Hyvä esimerkki rohkeasta värien käytöstä ja katumaalauksista on Portugalissa sijaitseva Águedan kaupunki. Portugalist -sivuston artikkelin mukaan paikallinen luovan alan yritys ripusti värikkäitä sateenvarjoja kaupungin keskustan kadun ylle paikallisen taidefestivaalin yhteydessä. Sateenvarjoilla oli myös varsinainen tehtävä, joka oli tuoda varjoa kesän paahteisen auringon paisteelle. Sateenvarjot ja niiden yhteyteen tehty värikäs katutaide (kuva 13) piristi kaupungin ilmettä, ja ihmiset pysähtyivät ottamaan niistä kuvia. Kuvat levisivät sosiaalisessa mediassa ja toivat kaupungille lisää kävijöitä. (Portugalist, 2023)

Kuva 13. Águeda (Portugalist, 2023).

Tällä hetkellä Teurastamon sisäänkäynnin näkymässä pihalle on vastapäinen rakennus ja ravintolan terassi, asfalttipintaista pihaa ja pyöreä viheralue, jossa tällä hetkellä kasvaa vain nurmikko. Näkymää sisäänkäynniltä pihalle voisi parantaa esimerkiksi lisäämällä kasvillisuutta ja istuinalueita pyöreälle viheralueelle sekä sisäänkäynnin läheisyyteen toteutetulla katumaalauksella.

Myös Teurastamon alueen työntekijän haastattelussa nousi voimakkaasti esille toivomus kasvien lisäämisestä alueelle. (Alueen työntekijä, henkilökohtainen tiedonanto 14.4.2023)

Kasvillisuudella voidaan vaikuttaa myös vähentävästi esimerkiksi meluun ja tuuleen. Lisäksi kasveilla on positiivisia vaikutuksia ihmisten hyvinvointiin. (Kiander, 2017, ss. 15–16, 18)

Tunnelmamuotoilun avulla pyritään ottamaan huomioon ihmisen kaikki viisi aistia ja se pyritään huomioimaan myös konseptissa. Teurastamon alueella on monia ravintoloita, leipomo ja kahvipaahtimo, joten maku- ja hajuaistin huomioiminen toteutuu jo hyvin alueella.

Tunnelmaa saadaan myös luotua musiikin avulla. Musiikki kiinnittää ihmisten huomion ja mielenkiinnon ja viestii siitä, että alueella tapahtuu jotain, joten musiikki voisi soida jo alueen sisäänkäynnillä.

Musiikkitoive tuli myös esille Teurastamon alueen työntekijän haastattelussa. Lisäksi haastateltava ehdotti, että sisäänkäynnin yhteyteen voisi harkita kylttejä, joissa voitaisiin esitellä mitä kaikkea pihalla voi tehdä tai mitä tapahtumaa alueella on. (Alueen työntekijä, henkilökohtainen tiedonanto 14.4.2023) Ennakkotieto siitä, mitä on luvassa, saattaisi madaltaa ihmisten kynnystä tulla alueelle, varsinkin jos alue ei ole entuudestaan tuttu.

6.3 Sisäänkäynnin konseptiluonnos

Pääsisäänkäynnin houkuttelevuuden lisäämisen konseptiin tehtiin tunnelmataulut, joihin on kerätty kuvia esimerkeiksi siitä, mitä Teurastamon alueella voitaisiin tehdä. Ensimmäinen tunnelmataulu (kuva 14) kuvaa sisäänkäynnin läheisyyteen tehtävää katumaalausta, joka herättää huomiota ja johdattelee kävijän alueelle.

Vertaillessani saman tyyppisiä kaupunkitiloja muualla maailmassa isona erona Teurastamon alueeseen erottui värien käyttö. Teurastamon piha-alueella ei ole kovin paljon käytetty värejä, joten sisäänkäynnin katumaalaus voisi olla monivärinen, joka erottuisi hyvin asfaltista ja muusta ympäristöstä. Piha-alueelle olisi hyvä saada lisää taidetta tuomaan lisää tunnelmaa ja kiinnostavuutta. Teurastamon pihalla on muutama maalaus, mutta ne eivät näy pääsisäänkäynnille, joten olisi tärkeää saada taidetta jo heti sisäänkäynnin lähistölle.

Kuva 14. Tunnelmataulu katumaalauksista

Toinen tunnelmataulu (kuva 15) liittyy Teurastamon pääsisäänkäynniltä näkyvälle pyöreälle viheriölle, jossa tällä hetkellä kasvaa vain nurmikkoa. Siihen olisi hyvä saada kasveja ja istuimia. Viheriö näkyy sisäänkäynnille ja olisi tärkeää saada siitä viihtyisän näköinen oleskelualue, joka houkuttelisi ihmisiä tutustumaan siihen ja oleilemaan siinä. Viheriöltä on näkymä pihan lavalle, joten istuimet voisivat olla siinä hyviä, jolloin tapahtumia voisi seurata myös sieltä.

Puun, esimerkiksi omenapuu, istuttaminen viheriölle olisi yksi vaihtoehto, mutta se on useamman vuoden projekti. Puun ympärille voisi tehdä kiinteän penkin, johon mahtuisi useampi ihminen istumaan. Puu toisi suojaa sateelta ja auringon paisteelta sen alla istuville. Kukkiva puu toisi väriä ja vehreyttä kaupunkialueelle ja huomioisi myös pölyttäjät. Viheriön ulkoreunat voisi jättää nurmikoksi, jolloin myös nurmikolla voisi istua.

Vaihtoehtoisesti pyöreälle viheriölle voisi istuttaa erilaisia kukkia ja kasveja, jotka voisivat olla istutettuna osana istuinrakennelmaa. Kasveilla saataisiin tuotua alueelle lisää eri värejä ja ne voitaisiin valita niin, että ne ovat pölyttäjäystävällisiä.

Kuva 15. Tunnelmataulu pyöreän viheralueen muutoksille

Hyvän tunnelman luomiseen kannattaa panostaa ja kun kaikki tunnelman luomiseen liittyvät seikat otetaan huomioon, saadaan luotua hyvät lähtökohdat tunnelman luomiseen, joka auttaa houkuttelemaan ihmisiä alueelle.

Sisäänkäynnillä voisi soida musiikki, mutta musiikkityylin valinnan kanssa kannattaa käyttää harkintaa, jotta sen avulla saadaan aikaan haluttu tunnelma. Teurastamon alueella toimii monia ravintoloita, leipomo ja kahvipaahtimo, joiden tuoksuilla ja mauilla saadaan myös luotua tunnelmaa ja halua tulla käymään alueella. Teurastamon sisäänkäynnillä ei tällä hetkellä ole muuta kuin valaistu Teurastamo- kyltti, joten siihen olisi hyvä saada esimerkiksi näyttävät kukkaistutukset, jotta sisäänkäynti kiinnittäisi ihmisten huomion. Erilaisten materiaalien ja visuaalisten elementtien avulla pystytään vaikuttamaan näkö- ja tuntoaistisiin. Sisäänkäynnin katumaalaus ja pyöreän viheriön mielenkiintoiset kaluste- ja kasviratkaisut voisivat toimia näille aisteille hyvin. Näin saadaan erilaisia aistikokemuksia, jotka vaikuttavat tunnelman syntyyn.

Piha-alueella kannattaa myös panostaa tunnelmavalaisuuteen. Valaistu piha-alue on turvallisempi ja paljon houkuttelevampi kuin pimeä piha. Piha-alueella kannattaa suosia

epäsuoraa valaistusta. Myös erilaiset muodot, värit ja niiden sommittelut, esimerkiksi pyöreän viheriön kalusteissa ja kasveissa, luovat tunnelmia.

Niin kuin Teurastamon alueen työntekijälle tekemässäni haastattelussakin tuli ilmi, pihan eri toiminnoista ja mahdollisuuksista kannattaisi olla hyvät ja selkeät kyltit tai opasteet, jotta kävijä näkisi, mitä kaikkea tekemistä pihalla on tarjolla ja missä ne sijaitsevat. Kun saadaan ilmaistua selkeästi ihmisille, että kaikki ovat alueelle tervetulleita ja että piha on vapaasti kaikkien käytettävissä, madaltuu kynnyks vierailu alueella ja kävijä kokee itsensä tervetulleeksi alueelle. Tunnelman luomiseen vaikuttaa vuorovaikutus, joten kannattaa miettiä kylttien visuaalisuutta (eri muodot ja värit, perinteiset kyltit, maalattu maahan) mitä kylteissä lukee ja millä tavalla asia on ilmaistu saavuttaakseen kutsuvan ja hyvää tunnelmaa luovan viestin.

Alueen houkuttelevuuteen voi vaikuttaa myös sillä, että siellä on jotain näyttävää ja kuvauksellista. Näin saadaan kävijät ottamaan alueelta kuvia ja jakamaan niitä sosiaalisessa mediassa, jonka avulla alue saa mainosta ja mahdollisesti lisää kävijöitä. Näin kävi aiemmin tässä työssä antamassani esimerkissä Portugalin Águedassa.

7 Lopputulos

Kolme Teurastamon piha-alueen konseptoitua osa-aluetta muodostavat palvelukonseptin, jossa kuvataan Teurastamon piha-alueen toiminnallisuuden parantamista. Osa-alueet, joista konseptit tehtiin, olivat Teurastamon sisäänkäynnin houkuttelevuuden lisääminen, Teurastamon pihakalusteiden kartoitus ja sijoittelu sekä Teurastamon piha-alueen leikkipaikan sijoitus ja välineistö.

Konsepti leikkipaikan sijoituksesta ja välineistöstä sisältää piha-alueen kartan, johon leikkipaikka on sijoitettu. Lisäksi konseptissa on perusteltu leikkialueen sijoitus ja sen läheisyyteen sijoitettavat kalusteet, kuten penkit aikuisille ja pöydät eväitten syömiseen. Sen lisäksi konseptissa on ehdotettu leikkialueelle hankittavia leikkivälineitä ja mitä turvallisuuteen liittyviä asioita tulisi ottaa huomioon. Yksi tämän opinnäytetyön

alakysymyksistä oli, millainen on hyvä leikkialue lapsille Teurastamon pihalla ja konsepti leikkipaikasta sekä sen pohjalle tehty tutkimus vastaavat siihen.

Piha-kalusteiden kartoitukseen ja sijoitteluun liittyvässä konseptissa on kartta piha-alueesta, johon pihan kalusteet on sijoitettu ja sen lisäksi on perusteltu sijoittelun valinnat.

Konseptissa on myös pyritty löytämään ratkaisu pihakalusteiden siirtelyn tuomaan haasteeseen. Tämän työn yksi alakysymys oli mitä pitää ottaa huomioon kalusteiden sijoittelussa Teurastamon pihalla. Pihakalusteista tehty konsepti sekä siihen liittyvän tutkimus vastaavat siihen kysymykseen.

Konsepti Teurastamon sisäänkäynnin houkuttelevuuden lisäämiseksi sisältää selostuksen ja tunnelmataulut, joilla on pyritty osoittamaan, mitä parannuksia sisäänkäynnin välittömään läheisyyteen voisi tehdä. Konsepti ja siihen liittyvä taustatutkimus vastasivat tämän opinnäytetyön alakysymykseen, miten Teurastamon alueen sisääntulosta voidaan tehdä houkuttelevampi.

Opinnäytetyön lopputuloksena syntyi visualisoitu palvelukonsepti, jossa kuvataan asiakkaan kulkua Teurastamon piha-alueella konseptoiduissa kohteissa. Konseptit sekä visualisoitu palvelukonsepti vastaavat opinnäytetyön varsinaiseen tutkimuskysymykseen, millainen on palvelukonsepti Teurastamon piha-alueelle?

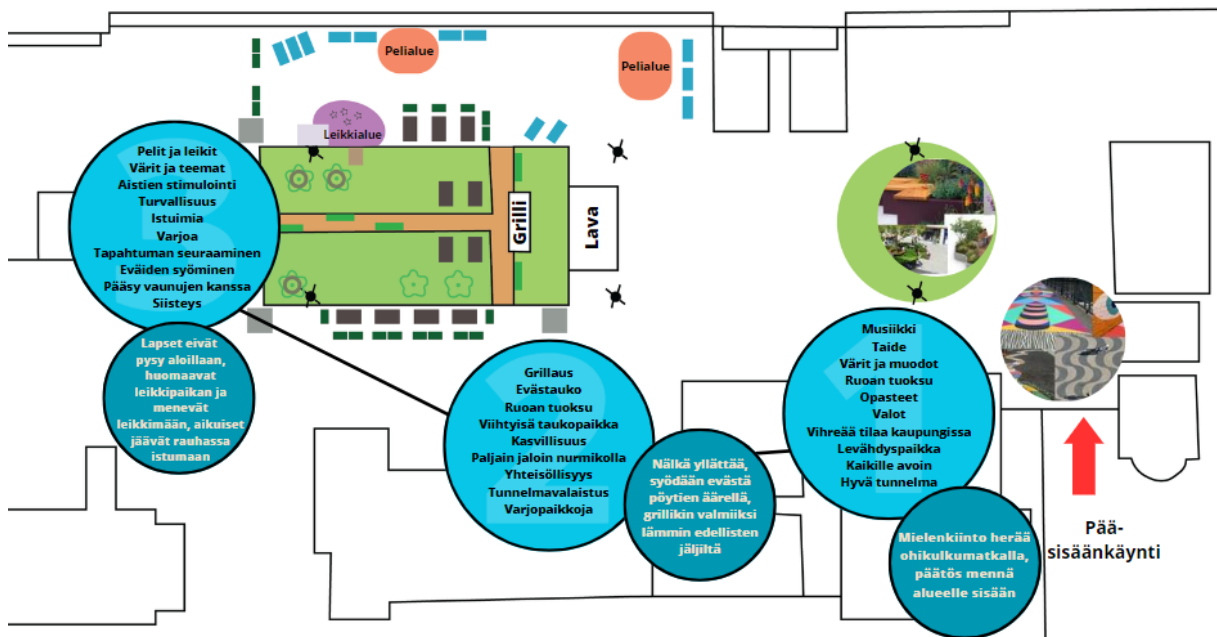
7.1 Palvelukonsepti Teurastamon piha-alueelle

Palvelukonseptissa (kuva 16) asiakas kulkee Teurastamon piha-alueella kolmen eri osaa-alueen kautta, joista tässä opinnäytetyössä tehtiin konseptit. Konsepteissa ehdotetut muutokset ja ratkaisut ovat kuvattuna kunkin osa-alueen yhteydessä.

Palvelukonseptin asiakkaaksi valittiin lapsiperhe, koska yksi pihan kohde on leikkialue ja näin oli luontevinta valita käyttäjäksi sitä käyttävä lapsiperhe. Teurastamon pihan käyttäjiä ja heidän toimiaan pihalla kartoitettiin Teurastamon alueen työntekijän haastattelun avulla sekä havainnoimalla Teurastamon kuvamateriaaleja. Näistä saatujen tietojen perusteella Teurastamon alueen käyttäjäkunta on melko laaja ja vaihtelee myös hyvin paljon esimerkiksi

eri tapahtumien mukaan. Pihan eri osa-alueiden konsepteissa pyrittiinkin ottamaan huomioon mahdollisimman moni käyttäjä. Pihan käyttäjien tutkimuksen avulla vastattiin tämän opinnäytetyön yhteen alakysymykseen, ketkä ovat Teurastamon alueen käyttäjiä.

Kuva 16. Teurastamon piha-alueen palvelukonsepti

7.2 Pohdinta

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli parantaa Teurastamon piha-alueen toimivuutta konseptien avulla. Työ rajattiin konseptiluonnoksiin ja palvelukonseptiin, joten toteutus ja testaus jäi opinnäytetyön ulkopuolelle. Olisi ollut mielenkiintoista päästä testaamaan konsepteja ja niiden toimivuutta ja kehittää niitä edelleen.

Haastattelut antoivat paljon tietoa suoraan käyttäjiltä sekä Teurastamon alueen hyvin tuntevalta henkilöltä. Haastattelussa oli myös helppo kysyä tarkentavia lisäkysymyksiä ja saada tarkennuksia annettuihin vastauksiin. Haastatteluja tai kyselyitä voisi tehdä vielä laajemmin ja ne voisi kohdistaa alueella vierailville kävijöille sekä lähiasukkaille, jolloin heidät saataisiin mukaan kehittämään alueen toimivuutta ja saataisiin laajempi käsitys kävijöiden tarpeista.

Alueen havainnointi olisi ollut parempi tehdä kesäaikaan, jolloin pihalla on eniten käyttäjiä. Ihmisten toimintaa pihalla voisi havainnoida pidempiä aikoja, jotta saataisiin laajempi käsitys siitä, mitä pihalla tehdään ja miten asioiden toimivuutta saataisiin vieläkin paremmaksi. Pidemmän ajan havainnoinnilla olisi esimerkiksi voitu selvittää mihin kalusteita siirrellään ja onko taustalla jokin tarve, joka voitaisiin tyydyttää kalusteiden uudelleen sijoituksella. Tässä työssä havainnointia tehtiin keväällä vielä melko tyhjänä olevalla pihalla sekä havainnoimalla vanhoja kuvia tapahtumista ja kesäajasta alueella. Iltaa viettäviltä käyttäjiltä olisi myös voinut saada hyviä vastauksia alueen toimivuudesta tekemällä haastatteluja paikan päällä.

Pihan toimivuutta olisi voinut myös kehittää yhteistyössä pihan käyttäjien kanssa, jolloin käyttäjät olisi saatu osallistumaan suunnitteluun ja heille olisi saatu vahvistettua tunnetta siitä, että piha on kaikkien yhteinen ”olohuone”. On tärkeää, että on olemassa alueita ja tiloja, joissa kaupunkilaiset saavat itse toteuttaa ja vaikuttaa.

Yksi lähtökohta tälle työlle oli saada otettua lapsiperheet paremmin huomioon Teurastamon piha-alueella ja siihen sain kerättyä hyvin tietoa suoraan käyttäjäryhmältä ja tehtyä konseptin, joka tuki tätä lähtökohtaa. Esteettömän leikkialueen suunnitteluun pitäisi ottaa mukaan käyttäjät, joilla on tarvetta sille ja jotka voisivat toimia kokemusasiantuntijoina sen suunnittelussa.

Houkuttelevuuden lisääminen oli haastavaa, sillä houkutteleva voi tarkoittaa eri ihmisille aivan eri asioita. Jos yritetään miellyttää kaikkia ihmisiä, lopputulos voi jäädä aika valjuksi eikä näin ollen houkuttelekaan ketään. Välillä kannattaa rohkeasti kokeilla jotain uutta ja erilaista ja katsoa miten se toimii ja aina voi kehittää ideaa eteenpäin. Kokeilemalla selviää paljon, mutta on hyvä myös tehdä tarpeeksi suunnittelua ja tutkimusta kokeilujenkin pohjalle.

Tunnelmamuotoilu oli minulle uusi tuttavuus ja oli kiinnostavaa, millä kaikilla pienilläkin yksityiskohdilla voidaan vaikuttaa tunnelmiin. Tunnelmamuotoilu sopii tilojen muotoilun lisäksi myös erinomaisesti yritysmaailmaan esimerkiksi yrityksen sisäisen ja ulkoisen kommunikoimisen kehitykseen ja työyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen.

Tunnelmamuotoilua ja sen mahdollisuuksia eri yhteyksissä olisi kiinnostavaa tutkia lisää.

Lähteet

HAMK Muotoilu. (n.d.). *Tila-analyysi*. HAMK Muotoilu opetusaineisto.

Helsingin kaupunki. (13.10.2022). *Lapset sukeltavat tietokoneiden maailmaan – Ruoholahteen suunnitteilla teemaleikkipuisto*. Haettu 25.4.2023 osoitteesta <https://www.hel.fi/fi/uutiset/lapset-sukeltavat-tietokoneiden-maailmaan-ruoholahteen-suunnitteilla-teemaleikkipuisto>

Helsingin kaupunki. (2018). *Helsingin Tukutorin yleissuunnitelma 2018*. Helsingin kaupunki, Kaupunkiympäristö.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2004). *Tutki ja kirjoita*. Tammi.

Hyysalo, S. (2009). *Käyttäjä tuotekehityksessä. Tieto, tutkimus, menetelmät*. Taideteollinen korkeakoulu.

Kettunen, I. (2000). *Muodon palapeli*. WSOY.

Kiander, H. (2017). *Kasvillisuuden tehtävät julkisessa ympäristössä* [opinnäytetyö, Hämeen ammattikorkeakoulu].
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/123420/Kiander_Heli.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Meadows, D., Meadows, D., Randers, J. & Behrens III, W. (1972). *The Limits to Growth*. Universe Books. <http://www.donellameadows.org/wp-content/userfiles/Limits-to-Growth-digital-scan-version.pdf>

Portugalist. (2023). *Águeda*. Haettu 4.5.2023 osoitteesta <https://www.portugalist.com/aguada/>

Rantanen, M. (2016). *Tunnelmamuotoilu*. Talentum Pro.

Suomen YK-liitto. (n.d.). *Kestävä kehitys*. <https://www.ykliitto.fi/kestava-kehitys>

Suomen YK-liitto. (n.d.). *Kestävä kehitys – Historiaa ja toiminnan taustoja*.

<https://www.ykliitto.fi/kestava-kehitys/kestava-kehitys-historiaa-ja-toiminnan-taustoja>

Teurastamo. (n.d.). *Teurastamon uusi aika*. <https://teurastamo.com/mika-teurastamo/>

Tuulaniemi, J. (2011). *Palvelumuotoilu*. Talentum.

UN Habitat III. (2016). *The New Urban Agenda*. <https://habitat3.org/the-new-urban-agenda>

Kuvien lähteet

Forth Worth. (n.d.). *Forth Worth Dream Park* [kuva].

<https://www.forthworthtexas.gov/departments/parks/services/inclusive-playgrounds/dream-park>

Lappset. (n.d.). *Sona* [kuva]. <https://www.lappset.fi/Tuotteet/Tuote/sona/YA3500>

Portugalist. (2023). *Águeda* [kuva]. <https://www.portugalist.com/agueda/>

Teurastamo. (n.d.). *Teurastamon piha-alue* [kuva]. <https://teurastamo.com/locations/>

Teurastamo. (n.d.). *1933 valmistunut teurastamolaitos* [kuva].

<https://teurastamo.com/teurastamonhistoria1/>

100architects. (n.d.). *Olympia On Tour* [kuva]. <https://100architects.com/project/olympia-on-tour/>

Liite 1. Lapsiperheiden haastattelukysymykset

Kuinka monta lasta sinulla on ja minkä ikäisiä?

Mitä leikkivälineitä leikkipaikalla olisi vähintään hyvä olla?

Mitä muita aktiviteetteja/tekemistä toivoisit leikkipaikalla olevan?

Miten aikuiset tulisi ottaa huomioon leikkipaikkaa suunniteltaessa?

Mikä tekee mielestäsi leikkipaikasta turvallisen?

Mikä tekee leikkipaikasta viihtyisän ja toimivan?

Miten sääolosuhteet tulisi ottaa huomioon leikkipaikan suunnittelussa?

Kuinka kauan leikkipaikalla keskimäärin vietetään aikaa kerrallaan?

Tulisiko suunnittelussa ottaa huomioon jotain erityistä, jos leikkipaikka sijaitsee urbaanissa ympäristössä?

Valitse näistä millä lapsesi mieluummin leikkii (voit valita useita):

- Hiekkalaatikko + -lelut
- Keinu
- Leikkimökki
- Liukumäki
- Kiipeilyteline
- Polkuauto tms.

- Ruutuhypely
- Asfalttiliidut
- Tasapainolelu
- Jousikeinu
- Joku muu, mikä?

Olette lasten kanssa kesätapahtumassa kaupunkikulttuuriympäristössä, jossa on musiikkia ja erilaista ohjelmaa päivän mittaan. Mikä olisi mieluisin sijainti leikkipaikalle tällaisissa tapauksissa?

- a) Keskeisellä paikalla missä tapahtuu ja mistä voi seurata ohjelmaa.
- b) Sivussa rauhallisessa paikassa, jonne ohjelma ei näy mutta kuuluu jotenkin.
- c) Vähän sivummalla, mutta kuitenkin melko lähellä missä tapahtuu, jotta ohjelmaa pystyy vielä joten kuten seurata.

Liite 2. Teurastamon alueen työntekijän haastattelukysymykset

Ketkä ovat Teurastamon pihan käyttäjiä?

Mitä ihmiset pääsääntöisesti tekevät pihalla?

Millä pihan alueella ihmiset viettävät eniten aikaa

Millaista liikennettä Teurastamon pihalla on?

Mitkä ovat pihan ongelmakohdat? Mitä parannettavaa olisi?

Mikä Teurastamon piha-alueella on toimivaa?

Miten tapahtumat vaikuttavat pihan järjestelyihin?

Mitä Teurastamon alue kaipaisi lisää?

Liite 3. Opinnäytetyön aineistonhallintasuunnitelma

Tutkimusaineiston tallennus ja säilytys

Tässä opinnäytetyössä aineistoa kerättiin haastattelujen, havainnoinnin ja valokuvien avulla.

Yksi haastattelu nauhoitettiin haastateltavan luvalla ja vastaukset kirjattiin ylös jälkikäteen.

Muut haastattelut tehtiin kirjallisena ja kaikkien haastatteluiden vastauksista tehtiin kooste.

Nauhoitettu haastattelu tallennettiin omaan puhelimeen ja kysymykset kirjattiin omalle tietokoneelle. Muiden haastattelujen vastaukset tallennettiin omalle tietokoneelle.

Havainnoinnista tehtiin muistiinpanot, jotka tallennettiin omalle tietokoneelle.

Havainnoinnissa otetut valokuvat tallennettiin omaan puhelimeen ja omalle tietokoneelle.

Henkilötietojen käsittely

Tämän opinnäytetyön tutkimusaineistoa varten ei kerätty arkaluontoisia henkilötietoja.

Haastattelut olivat anonyymeja eikä havainnoinnissa kerätty henkilötietoja.

Opinnäytetyöaineiston omistajuus

Tämän opinnäytetyöaineiston omistajuus on sen tekijällä.

Opinnäytetyöaineiston jatkokäyttö

Opinnäytetyön tutkimusaineistoa ei jatkokäytetä ja aineistoa säilytetään omalla tietokoneella tietoturvallisesti vuoden ajan opinnäytetyön hyväksymispäivästä, jonka jälkeen aineisto hävitetään tietoturvallisesti.